

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Research Institute of Agricultural Economics
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
www.aki.gov.hu

Iktatószám: _____

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉS TANULÓI HÁTTERE

2018. évi jelentés

Budapest, 2018. december 21.

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	3
Problémafelvetés.....	3
Módszer.....	3
Eredmények.....	3
1. Szakirodalmi háttér.....	7
1.1. A szakképzésbe belépő tanulók pályaválasztásának háttérében álló okok, a pályaorientációs tevékenységek szerepe.....	7
1.2. A tanulói lemorzsolódás és a korai iskolaelhagyás.....	8
2. Az agrárszakképzésben zajló folyamatok.....	10
2.1. Az agrárszakképzés intézményi háttére.....	10
2.2. Tanulói háttér.....	11
2.3. Szakmák és szakmacsoportok szerinti jellemzők.....	13
2.4. Az iskolarendszerből kilépők.....	15
2.5. Az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképző intézmények és a tanulók jellemzői.....	20
3. Tanulói felmérés eredményei.....	23
3.1. A felmérés keretei.....	23
3.2. A felmérésben résztvevő tanulók jellemzői.....	24
3.3. Az iskolaválasztás szempontjai.....	27
3.4. Pályaorientációs eszközök szerepe.....	29
3.5. Középiskolai tapasztalatok, jövőre vonatkozó tervek.....	30
3.6. A tanulók jövőbeni terveit befolyásoló tényezők.....	32

Megrendelő

Szervezet

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Szakképzési Igazgatóság

Kapcsolattartó

Szűts Gézáné
Képzési igazgató
szuts.gezane@nak.hu

Résztevők

Szerzők

Hamza Eszter
hamza.eszter@aki.gov.hu

Rácz Katalin
racz.katalin@aki.gov.hu

Szabó Dorottya
szabo.dorottya@aki.gov.hu

Vásáry Viktória
vasary.viktoria@aki.gov.hu

Közreműködők

Király Gábor
kiraly.gabor@aki.gov.hu

Varga Eszter
varga.eszter@aki.gov.hu

Vezetői összefoglaló

Problémafelvetés

A hazai agrárszakképzésben a Tessedik Sámuel Agrárszakképzési Koncepció célozza az agrár- és élelmiszergazdasági ágazat sajátosságait figyelembevevő szakképzési rendszer kialakítását, kiemelt hangsúlyt fektetve a pályorientációs eszközrendszer megújítására és az ezzel szorosan összefüggő iskolai lemorzsolódás mértékének csökkentésére. Ez különösen aktuális feladat, hiszen az agrárszakmák alacsony presztízse és a kedvezőtlen tanulói összetétel napjainkban is komoly problémaként jelentkezik az agrárszakképzésben.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és az Agrárgazdasági Kutató Intézet közötti együttműködés (Iktatószám: KP-395236-3/2018, illetve AKI/504-1/2018) keretében elvégzett feladat célja a nappali rendszerű agrár-szakképzésbe belépő tanulók szociodemográfiai hátterének, pályaválasztási motivációinak, tanulmányi, foglalkozási életpályával kapcsolatos terveinek átfogó vizsgálata volt. Az elvégzett kutatás eredményei a pályorientációs eszközrendszer fejlesztéséhez, valamint a tanulói lemorzsolódás csökkentését és a pályán maradás ösztönzését elősegítő központi és intézményi szintű megoldások kialakításához, fejlesztéséhez járulnak hozzá.

Módszer

A vizsgálat első fázisában a hazai agrár-szakképzés főbb trendjeinek felvázolására került sor, beleértve az agrárszakképzésben résztvevő tanulók szociodemográfiai hátterének meglévő statisztikai adatokon alapuló helyzetértékelését. Ehhez a szakképzési adatokat nyilvántartó Oktatási Hivataltól igényeltünk ágazatspecifikus adatokat, valamint felhasználtuk az Agrárminisztérium, mint intézményfenntartó által gyűjtött intézményi statisztikákat. Az elkészült helyzetelemzés a 2013-2018 közötti időszak vonatkozásában ad részletes áttekintést az agrárszakképző intézményekben elindított képzésekről, az adott képzési formára belépők és a végzettek (eredményes szakmai vizgát tevők) létszámáról, összetételéről, szakmák, illetve szakmacsoportok szerinti bontásban.

A kutatás második fázisában az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképző intézmények 9. évfolyamos tanulói körében – a fenntartóval és a megrendelővel egyeztetett szempontok alapján – online kérdőíves felmérésre, valamint mintaterepeken (tanulók, szülők, tanárok körében) interjúk készítésére került sor. Az elkészült strukturált mélyinterjúk és fókuszcsoporthoz tartozó interjúk (6 darab) a kérdőíves felmérés előkészítését, a tanulói kérdőív kialakítását, tesztelését, valamint a kérdőíves felmérés eredményeinek validálását célozták. Mind a meglévő statisztikák, mind pedig a tanulói felmérés eredményeit a leíró statisztika eszköztárával dolgoztuk fel.

Eredmények

A Közoktatási Információs Rendszer adatai szerint 2018 őszén Magyarországon összesen 177 olyan intézmény működött 252 feladatellátási hellyel, amelyben középfokú iskolarendszerű agrárszakképzés zajlik. A 177 intézményben összesen 14 647 diák tanul valamilyen tág értelemben vett agrárágazati szakterületen. A 2013-2018 közötti időszakban mind a tanulói létszámban, mind az agrárszakképzést folytató intézmények számában mintegy 17-22 százalékos csökkenés következett be.

A Magyarországon agrárszakképzést folytató intézmények 68 különböző intézményfenntartó koordinációjával működnek, amelyek között megtalálhatók minisztériumok, egyházak, tankerületi központok, alapítványok. Az intézményi háttérrel érintő folyamatokat tekintve az elmúlt években a fenntartói oldalon jelentős profiltisztulás ment végbe: csökkent a nem állami fenntartású intézmények és feladatellátási helyek és értelemszerűen a nem állami fenntartású intézményekben tanulók száma és aránya. Az Agrárminisztérium fenntartásában 2018 őszén 47 agrárszakképző intézmény és 65 feladatellátási hely működött, ezekben az intézményekben tanul az agrárszakképzésben résztvevő tanulók közel 70 százaléka.

A hazai agrárszakképzésben tanulók 90 százaléka vesz részt nappali rendszerű képzésben. A tanulói létszám a két képzési formában a 2013-2018 közötti időszakban ellentétes irányban változott: míg a nappali rendszerű képzésben tanulók száma 21 százalékkal csökkent, addig a felnőttoktatásban tanulóké 1,4 szeresére emelkedett. Ez utóbbi különösen fontos folyamatra hívja fel a figyelmet a gazdatársadalom, illetve a mezőgazdaságban alkalmazottként dolgozók alacsony képzettségi szintjének ismeretében.

Az Oktatási Hivatal által működtetett Köznevelés Információs Rendszer adatai szerint 2013-2018 között összesen 133 szakmában indult mezőgazdasági és élelmiszeripari szakképzés országsszerte. A képzéstípusok száma jelentősen ésszerűsödött a vizsgált időszakban: míg a 2013-as évben 104 féle szakképzés közül lehetett választani, addig ez a szám 2018-ra 59-re csökkent. A szakmák szerinti jellemzőket tekintve 2013-2018 között a pékek képzése történt a legtöbb feladatellátási helyen: míg 2013-ban 69, addig 2018-ban 59 iskola indított ilyen szakmai képzést 2063, illetve 1803 tanulóval. A mezőgazdasági gépész szak szintén az átlagosnál több helyen volt elérhető az agrárszakképzésben (2013-ban 42, 2018-ban 39 képzési helyen), és 2018-ra a tanulólétszám is jelentősen megemelkedett, elérte a 2679 főt. Emellett a gazdaképzések indultak magas tanulói létszámmal (2018-ban 1026 fő), noha 2013-2018 között felére csökkent az ilyen képzést oktató intézmények száma (50-ről 24-re).

Megyei szinten a legtöbb agrárképzést Csongrád, Borsod-Abaúj-Zemplén, Bács-Kiskun, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében és Budapesten indították az agrárszakképző iskolák az elmúlt években. Ezekben a területeken a 2018-as évben 39-49 feladatellátási helyen választhattak az ágazathoz kapcsolódó szakmát a belépő tanulók. A tanulói létszám igazodott az intézményi lehetőségekhez: a legtöbb szakmát indító, előzőekben felsorolt megyékben 2018-ban átlagosan 1200 tanuló vett részt az agrárszakképzésben.

A rendelkezésre álló adatok szerint az agrárszakképzésben résztvevő tanulók 15 százaléka hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, jelentős mértékű intézményi és területi eltérések mellett. A legtöbb hátrányos helyzetű tanuló a gazdasági szempontból kevésbé fejlett területeken, az észak-magyarországi és észak-alföldi megyék szakképző intézményeiben tanul, míg a legkevesebb a nyugat-dunántúli intézményekben koncentrálódik. A tanulói összetétel változására a probléma súlyától függően az iskolák különböző stratégiákkal reagálnak, a főállású fejlesztő pedagógus, pszichológus alkalmazásától a tanárok képzésén át az érintett tanulók célzott felzárkóztatásáig terjedően.

Az agrárszakképzésben tanulók 36 százaléka volt lány 2018-ban. Arányuk a kereskedelmi szakokon a legmagasabb, 92,3 százalékkal. A többi ágazatban 50 százalék alatti a részesedésük, legkisebb arányban az agrárgépész (1,4%), illetve az erdészet és vadgazdálkodás (8,4 százalék) szakmaiban tanulnak. A szakmák közül 100 százalékban női foglalkozások a mézeskalács-készítő és a virágdekoratőr képzések, de az átlagnál magasabb a lányok aránya a tejipari szakmunkások és a

virágkötők körében is, továbbá a lovasz, az édesipari termékgyártó, valamint a sütő- és cukrászipari szaktechnikus szakmákban. 2018-ban kizárólag fiúk tanultak a csontozó munkás, az élelmiszeripari gépésztechnikus, az erdészeti gépésztechnikus, a hús- és baromfiipari szaktechnikus, a mezőgazdasági gépjavító, a motorfűrész-kezelő, valamint a patkolókovács szakmákban.

A 2013-2018 közötti időszakot tekintve a tanuló létszám csökkenése ellenére a szakmai vizsgán évről évre több tanuló jelenik meg, és mivel átlagosan a tanulók 90 százaléka tesz sikeres vizsgát, így az eredményes vizsgával munkaerő-piacra belépő tanulók száma is növekedett az elmúlt időszakban. A 2013-as évben még 4103 tanuló tett sikeres szakmai vizsgát, 2018-ban 370 fővel többen, 4473 tanuló vizsgázott eredményesen a vizsgán megjelent 5041 diákból. A vizsgára jelentkezők 41 százaléka érettségivel rendelkezett, háromnegyede az első szakképesítését szerezte meg a vizsga alkalmával.

A 2018. évi vizsgaeredményeket tekintve a középfokú agrárszakképzésben sikeresen vizsgázók aránya a kertészet és parképítés szakmaiban volt a legmagasabb. A vizsgán megjelenők 94,7 százaléka eredményesen zárta a középiskolát, annak ellenére, hogy az évfolyamismétlők aránya ebben az ágazatban az egyik legmagasabb, 7,1 százalékkal. Emellett a kereskedelem és a mezőgazdaság területén is magas (90% fölötti) a vizsgát eredményesen zárók aránya, míg az erdészeti szakmunkások és a környezetvédelmi technikusok körében a legalacsonyabb, 65,9, illetve 75,4 százalék.

Az Agrárminisztérium, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, valamint az Agrárgazdasági Kutató Intézet együttműködésében 2018. decemberében elvégzett, mintegy 2360 9. évfolyamos tanulót érintő online kérdőíves felmérés szerint az agrár-szakképzésben résztvevő tanulók többsége (69,8%) személyes érdeklődése alapján, tudatosan választott középiskolát, döntését emellett leginkább az iskola elvégzése utáni elhelyezkedési lehetőségek (46,9%), valamint a személyes képességek (32,3%) határozták meg.

A középiskola-választást segítő pályaaorientációs eszközrendszert tekintve kiemelkedő jelentőséggel bírnak az iskolai nyílt napok, a tanulók 65,0 százalékának pályaválasztását befolyásolta az itt szerzett tapasztalat, információ. Különösen a több szakképző intézmény részvételével megvalósuló, interaktív, a tevékenységek, technológiák kipróbálására lehetőséget adó, az iskolában tanuló felsőbb éves diákok, vagy korábban végzetek aktív részvételével lebonyolított rendezvények hatékonyak az általános iskolai tanulók pályaaorientációjában. A fentiek mellett a pályaaorientációban fontos szerepe van (21,5%) a középiskolák honlapjain közzétett információknak, különösen a bemutatkozó kisfilmeknek, amelyek gyakorta az adott középiskolában tanuló diákok részvételével/bevonásával készülnek. A szórólapok, illetve a pályaválasztást segítő honlapok ugyanakkor a felmérés eredményei szerint csak mérsékelt jelentőséggel bírnak a pályaaorientációban (13,9%), hasonlóan az országos szakmai kiállításokhoz, rendezvényekhez (4,8%).

A kutatás eredményei szerint az agrárszakképzésben résztvevő 9. évfolyamos tanulók zöme határozott elképzelésekkel rendelkezik a jövőjéről. A jelenleg tanult szakmában a válaszadó tanulók 40,5 százaléka képzelel el a jövőjét, ötödük (19,4%) pedig jelenlegi szakmájában/szakterületén szeretne továbbtanulni. Az elvégzett összefüggés-vizsgálat szignifikáns összefüggést mutatott ki az agráriumban való elhelyezkedés és a választott szakmában/szakterületen történő továbbtanulás, valamint a szülők agrárvégzettsége, agrár-munkahelye és a család saját gazdaságban végzett mezőgazdasági tevékenysége között. A vizsgált tényezők közül leginkább az befolyásolta a tanulók elkötelezettségét, intézményi integrációját, hogy

életének része-e a gazdálkodás valamilyen formája, azaz hogy családja otthon végez-e valamilyen mezőgazdasági tevékenységet.

Előzetes várakozásainkat felülmúlta azon tanulók aránya, akik tudatos tervezéssel választottak iskolát és a jövőjüket is az adott szakmában képzelik el. Ez a csoport jellemzően célirányosan választott intézményt és elégedettebb az iskolájával, mint társai. Kevésbé szakágspecifikus, mint inkább általános jellemző, hogy a jövőbeni terveket befolyásolja a jelenlegi tanulmányi teljesítmény: már a középiskola korai szakaszában is a jó eredménnyel teljesítők gondolkodnak inkább továbbtanulásban, a közepes, vagy gyenge tanulók elsősorban a munkaerőpiacon való elhelyezkedést preferálják az iskola befejezése után.

Az elvégzett kutatás pályaaorientációs eszközrendszerrel érintő egyik legfontosabb eredménye, hogy a kérdőíves felméréssel egyértelműen lehatárolhatók az agrárszakképzésben bevált pályaaorientációs eszközök és a hiányterületek, valamint azonosíthatók az iskolai lemorzsolódás által veszélyeztetett tanulói csoportok.

1. Szakirodalmi háttér

1.1. A szakképzésbe belépő tanulók pályaválasztásának háttérében álló okok, a pályaeorientációs tevékenységek szerepe

A pályaválasztáshoz és pályaeorientációhoz kapcsolódó tartalmak számos tudományágból építkeznek. A téma összetettsége következtében a fogalom értelmezése nem egységes és definiálása sem egyszerű (Hegyi-Halmos, 2016, Suhajda, 2017).

A pályaeorientáció a pályaválasztási döntést megelőző folyamat. Korszerű értelmezésben nem egy egyszeri esemény, hanem az egyén egész életét végigkísérő tevékenység (Xantus, 1983; Kenderfi, 2012, Suhajda, 2017). Kiemelt jelentőséggel bír a köznevelés folyamatában, hiszen a fiatalok pályá, munka- és munkahelyválasztáshoz szükséges ismereteinek zöme intézményes keretek között sajátítható el. Magyarországon a 20. század második felére jellemző pályaválasztási gyakorlatot a rendszerváltozást követően speciális felkészülést igénylő, a munkaerőpiaci igényekhez igazodó és dinamikusán változó iskola- és képzési rendszer váltotta fel. Ma már hazánkban is az egész életen át tartó tanulás koncepciójához illeszkedik és életút-támogató pályaeorientációs tevékenységet (angolul *lifelong guidance*) takar (Borbély-Pecze és tsi, 2013). A magyar kormány által 2014-ben elfogadott egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája és a **köznevelésfejlesztés stratégia a pályaeorientációt az esélykülönbség csökkentés és a munkaerőpiacn való sikeres érvényesülés egyik kulcsfontosságú tényezőjeként azonosítja** (Suhajda, 2017).

A vonatkozó szakirodalom tárgyalja a pályaeorientáció pszichológiai alapjait, pedagógiai kérdéseit, tartalmi összetevőit (ön- és pályaismeretet, realitásorientációt), módszertani lehetőségeit, nemzetközi tapasztalatait, hazai alakulását és intézményrendszerét, szereplőit, szervezeti kereteit (pl. a Nemzeti Alaptantervben való elhelyezkedését), szakképzéssel való átfedését és kölcsönhatását, szakpolitikai háttérét, szektorközi megközelítését, a köznevelésben betöltött szerepét és jelentőségét (Kenderfi, 2011; Szilágyi, 2012; Borbély-Pecze és tsi, 2013a és 2013 b; Borbély-Pecze, 2016; Hegyi-Halmos, 2016; Suhajda, 2017, Páskuné, 2015, Tratnyek, 2014).

A pályaeorientáció hazai rendszerével kapcsolatban külön említést érdemel, hogy 2012 és 2015 között sor került egy olyan kiemelt Társadalmi Megújulás Operatív Program projekt lebonyolítására, amely az általános- és középiskolások, valamint a pályamódosítók és álláskereső szakmai támogatását célozta meg és amely keretében az egyének optimális képzési és munkavégzéssel kapcsolatos döntéseinek meghozatalát segítő szolgáltató és információs eszközrendszer került kiépítésre. Az ennek keretében kialakított Nemzeti Pályaeorientációs Portálon elérhető többek között több mint 300 foglalkozás-bemutató film, 550 foglalkozás-profil (ebből 30 mezőgazdasági, 10 élelmiszeripari foglalkozásra vonatkozó profil), 550 a felhasználók pályainformációit bővítő munkaadói leírás, valamint 12 pályaeorientációs kérdőív.

A komplex pályaeorientációs munka keretében **az általános iskolákban többnyire az iskolaválasztás támogatására kerül sor**. Ugyanakkor, amennyiben a 9. évfolyamon a szakképzésbe kívánnak bekapcsolódni a tanulók, úgy a szakmaválasztás elősegítése is szükséges. A témakörben lezajlott kutatások szerint az iskolaválasztás meghatározó tényezője a szülők iskolai végzettsége, a gyerek neme, a családösszetétel, a lakóhely, a tanulmányi eredmény, a teljesítményfokozás igénye, a család anyagi helyzete vagy kultúrája, a tájékozottság, a baráti kör hatása, továbbá az iskolai pályaeorientáció minősége, a pályaeorientációs eszközrendszer

hatékonysága (Andor, Liskó, 1999; Huftlesz, 2011; Solymosi, 2013; Hegyi-Halmos, 2016). Számos kutatás bizonyította, hogy a család szempontjából az iskolaválasztás racionális befektetési-megtérülési kalkuláció eredménye, azaz azt hivatott biztosítani, hogy a gyerek foglalkozási (társadalmi) státusa ne legyen alacsonyabb, mint a szülőké (Sági, 2009). Munkaerőpiaci szempontú megközelítés alapján ugyanakkor a 21. században már alapelvárás, hogy a fiatalok az iskolai pályaorientáció keretében elsajátítsák, illetve fejlesszék életpálya-építési kompetenciáikat, megfelelő információhoz jussanak és pályatanácsadásban részesüljenek, majd azt követően önállóan döntsenek (Hegyi-Halmos, 2016).

A pályaorientációt követő pályaválasztásra – egy adott szakma melletti elköteleződésre – jelentékeny hatást gyakorolhat, ha az adott szakmára, illetve a szakmával kapcsolatos képzésre vonatkozóan **megfelelő nemzeti stratégia** áll rendelkezésre. Ami az agrárszakképzést illeti, egy számvevőszéki jelentés rámutatott, hogy 2008-2011 között az akkori Vidékfejlesztési Minisztérium nem rendelkezett agrárszakképzési stratégiával (ÁSZ, 2012). Ez a helyzet **2015-ben** változott meg, amikor a **kormány elfogadta a Tessedik Sámuel Agrárszakképzési Konceptiót**, az agrár- és élelmiszergazdasági ágazat sajátosságait figyelembe vevő szakképzési rendszer megújítását megcélzó stratégiát. A koncepció célkitűzései között a következők kerültek megfogalmazásra: a duális képzés erősítése és a szakképzési rendszer fejlesztése; az agrár felsőoktatás és középfokú szakoktatás, valamint a köznevelés együttműködésének megerősítése; a pályaorientáció megújítása azzal, hogy az agrárszakképző iskolák mellett működő termelői gazdaságok kiemelt szerepet kapnak; az agrárgazdaság fejlesztését támogató agrárszakképzési rendszer létrehozása; a képzés minőségének a javítása; az ágazati felelősségvállalás érvényesítése; a képzett mezőgazdasági termelők számának a növelése; az agrárágazat megfelelő súllyal történő megjelenítése a hiány-szakképesítések között; korszerű termelési ismeretek átadása; az agrárszakképző intézmények bekapcsolása a tanárképzés rendszerébe; az intézmények becsatlakoztatása az országos pályaorientációs rendszerbe; a környezettudatosság erősítése a jövő szakembereinek a szemléletében a Kárpát-medencei agrár-szakképző iskoláival való együttműködések kiszélesítése; az agrárképzések vonzóvá tétele. Ez utóbbi különösen fontos, hiszen az agrárszakmák alacsony presztízse és a kedvezőtlen tanulói összetétel még ma is komoly problémát jelent az agrárszakképzésben.

1.2. A tanulói lemorzsolódás és a korai iskolaelhagyás

Oktatáspolitikai szempontból az egész Európai Unióban, így Magyarországon is **a kiemelt problémák közé tartozik a korai iskolaelhagyás jelensége**. A korai iskolaelhagyás akadályozza a gazdasági növekedést és a foglalkoztatás bővülését (EB, 2017). A korai iskolaelhagyók arányának mérésére számottevő időbeli késéssel van lehetőség, ezért elterjedt a tendenciákat jóval korábban megvilágító, „egy tanévben lemorzsoló diákok aránya” elnevezésű indikátor használata (Varga, 2018).

A hazai korai iskolaelhagyással kapcsolatban részletes elemzés olvasható a 2005 és 2014 közötti időszakra vonatkozóan Fehérvári Anikó 2015-ben megjelent tanulmányában, amelyben a szerző összehasonlítja a magyar és az európai korai iskolaelhagyási mutatókat, rávilágítva a nemek szerinti, területi és életkori sajátosságokra, a hullámzó adatok okaira és a területileg szembevetendő különbségekre.

A szakképzésben folyamatosan jelen van a lemorzsolódás jelenségköre. Berényi Eszter 2015. évi tanulmánya szerint az iskolák többségében a 9. évfolyamon a legjelentősebb a lemorzsolódás, az iskolák többsége magától értetődőnek tekinti, hogy az induló évfolyamokban bizonyos mennyiségű

lemorzsolódással számolni kell. Berényi (2015) arra is rámutat, hogy sok esetben a legproblémásabbnak, az intézmény számára legkellemetlenebbnek ítélt tanulókat érinti a lemorzsolódás: a sokat hiányzókat, a rossz tanulmányi teljesítményt mutatókat, a magatartási problémákkal küszködőket. Ugyanakkor **a szakképző intézményekben a tanulóí összetétel-váltással összefüggésben egyre inkább szükséges a szemléletváltás**, olyan befogadó iskolák kialakítása, ahol hangsúlyt fektetnek a hátránykompenzációra, a potenciális lemorzsolódók támogatására, enélkül egyre kevésbé lehetséges a szakképzés célját, a szakmaszerzést biztosítani.

A 2014 és 2016 közötti időszakban a szakgimnáziumokban nem volt elhanyagolható mértékű a lemorzsolódás (ellentétben az általános iskolával és a gimnáziummal, ahol alapvetően nem jellemző a lemorzsolódás), a szakközépiskolákban pedig kifejezetten nagyarányú volt, 2016-ban 15 százalék (1. táblázat). Ez a 15 százalék magas aránynak tekinthető, hiszen csupán egy tanévre vonatkozik és azt jelenti, hogy a hároméves képzési idő alatt a diákok 35-40 százaléka is érintett lehet.

1. táblázat: **Az egy tanévben lemorzsolódó diákok aránya programtípus és képzési rend szerint, százalék (2014-2016)**

Képzési rend	Év	Általános iskola	Gimnázium	Szakgimnázium	Szakközépiskola	HÍD program
Nappali tagozat	2014	1,59	1,36	8,21	17,32	28,05
	2015	1,07	1,00	7,13	15,86	34,90
	2016	0,93	1,06	6,52	15,27	36,69
Felnőttképzés	2014	50,04	33,79	33,23	34,28	28,13
	2015	71,40	31,87	29,57	31,42	55,00
	2016	46,68	29,10	31,21	36,09	63,64

Forrás: Varga, 2018

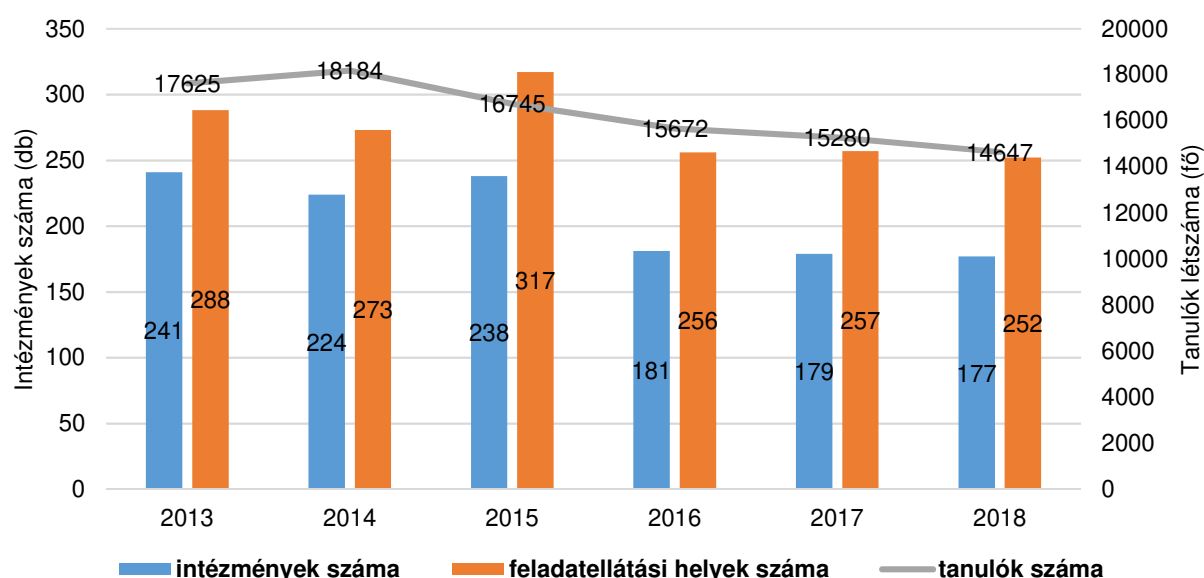
A végzettség nélküli iskolaelhagyók arányának csökkentésére irányuló EU 2020 stratégia célkitűzéséhez kapcsolódva **Magyarország a végzettség nélküli iskolaelhagyók arányának 10 százalékra történő csökkentését vállalta 2020-ig**. A köznevelési rendszerben tanulmányokat folytató, lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók iskolaelhagyásának kockázatát az érintett tanulók komplex támogatásával, a korai iskolaelhagyással kiemelten érintett nevelési-oktatási intézmények fejlesztésével, és a pedagógusai számára nyújtott szakmai szolgáltatásokkal kívánják csökkenteni. A végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében tett szakpolitikai intézkedések jogszabályi kereteit a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról rendelkező 2014. évi CV. törvény jelölte ki, amely rendelkezett a lemorzsolódás megelőzését szolgáló országos korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer kiépítéséről is (Oktatási Hivatal, 2017).

2. Az agrárszakképzésben zajló folyamatok

2.1. Az agrárszakképzés intézményi háttere

Jelenleg Magyarország¹on összesen 177 olyan intézmény működik 252 feladatellátási hellyel, amelyben középfokú iskolarendszerű agrárszakképzés folyik. A 177 intézményben a 2018 őszi adatok alapján összesen 14647 diák tanul valamilyen tág értelemben vett agrárágazati szakterületen¹. Mind a tanulói létszámban, mind az agrárszakképzést folytató intézmények számában mintegy 17-22 százalékos csökkenés ment végbe az elmúlt hat évben, ami azt jelenti, hogy az iskolák száma 64-gyel csökkent, a tanulók pedig mintegy 3000-rel lettek kevesebben (1. ábra).

1. ábra: Az agrárszakképző intézmények és az agrárszakképzésben tanulók létszámának változása 2013-2018

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

A Magyarországon agrárszakképzést folytató szakképzőiskolák 68 különböző intézményfenntartó koordinációjával működnek, amelyek között megtalálhatók minisztériumok, egyházak, tankerületi központok, alapítványok. Az agrárszakképzést folytató iskolák közel fele (48%) állami szervezet fenntartásában, azon belül az Agrárminisztérium (47 db), valamint az Innovációs és Technológiai Minisztérium (33 db) fenntartásában működik. Ezekbe a minisztériumi fenntartású szakképző intézményekbe jár az összes agrárszakképzésben tanuló 82,5 százaléka. Jelentősebb számú (44 db) intézmény tartozik még a tankerületi központokhoz, illetve 30 iskolát valamely egyház, egyházi szervezet, illetve vallási tevékenységet végző szervezet tart fenn (2. táblázat).

Az időbeli folyamatokat tekintve az elmúlt években a fenntartói oldal¹on jelentős profiltisztítás ment végbe: csökkent a nem állami fenntartású intézmények és feladatellátási helyek és értelemszerűen a nem állami fenntartású intézményekben tanuló diákok száma és aránya.

¹ Élelmiszeripar, kertészet és parképítés, agrár gépész, földmérés, környezetvédelem, kereskedelem, mezőgazdaság, erdészet és vadgazdálkodás

2. táblázat: **Az agrárszakképző intézmények és a tanulók száma és aránya a fenntartó típusa szerint, 2018**

Intézményfenntartó típusa	Intézmények		Tanulók	
	száma	aránya, %	száma	aránya, %
Alapítvány	6	3,5	237	1,6
Állami felsőoktatási intézmény	1	0,6	35	0,2
Állami szervezet	81	47,6	12090	82,5
Egyesület	1	0,6	5	0,0
Egyházi felsőoktatási intézmény	1	0,6	86	0,6
Egyházi jogi személy	26	14,7	888	6,1
Korlátolt felelősségű társaság	2	1,2	63	0,4
Közhasznú nonprofit részvénytársaság	1	0,6	26	0,2
Nonprofit korlátolt felelősségű társaság	4	2,4	135	0,9
Országos nemzetiségi önkormányzat	1	0,6	35	0,2
Részvénytársaság	1	0,6	173	1,2
Tankerületi központ	44	25,3	752	5,1
Vallási tevékenységet végző szervezet	3	1,8	122	0,8
Összesen	177	100,0	14647	100,0

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

2.2. Tanulói háttér

A szakképző intézményekben egyaránt folyik nappali rendszerű-, valamint felnőttoktatás. **Az agrárszakképzésben tanulók 90 százaléka nappali rendszerű képzésben vesz részt.** A tanulólétszám a két képzési formában a 2013-2018 közötti időszakban ellentétes irányban változott: míg a nappali rendszerű képzésben tanulók száma 21 százalékkal csökkent, addig a felnőttoktatásban tanulóké 1,4-szeresére emelkedett (3. táblázat).

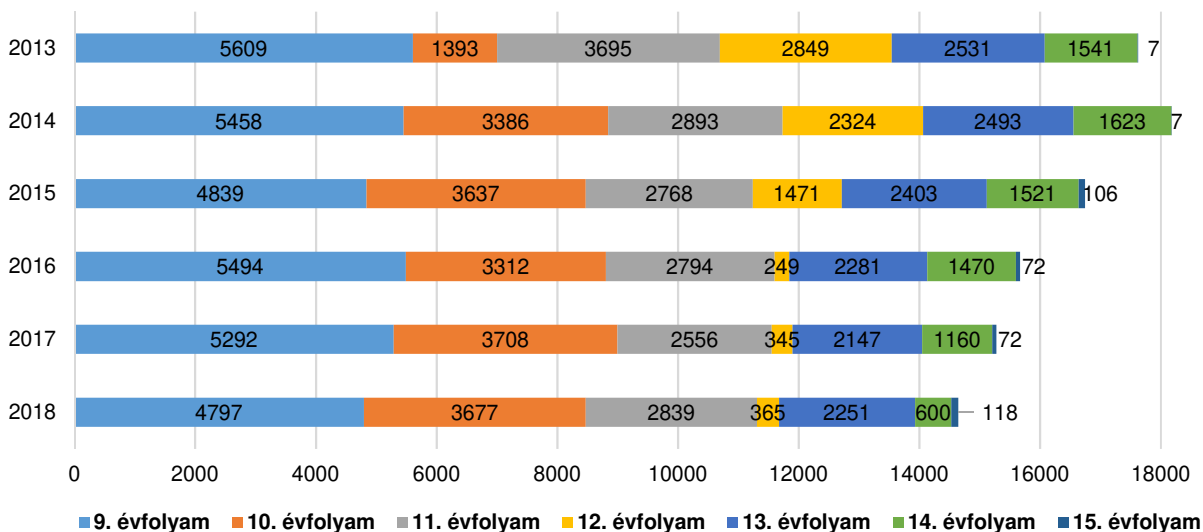
3. táblázat: **Az agrárszakképzésben résztvevő tanulói létszám a nappali rendszerű és a felnőttoktatásban 2013-2018**

Képzési forma	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Változás 2013=100%
Nappali rendszerű képzés	16823	17157	15808	14674	14105	13223	78,6
Felnőtt oktatás	802	1027	937	998	1175	1424	177,6
Összesen	17625	18184	16745	15672	15280	14647	83,1

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

Az agrárszakképzésben tanulók létszámát az egyes évfolyamokban a 2. ábra szemlélteti. A 2016-os szakképzési rendszert érintő változások óta a tanulók 74-77 százaléka az első három (9., 10., és 11.) évfolyamban tanul, míg 2016-ot megelőzően arányuk 60-65 százalék volt. A 2015-ös évhez képest **a legjelentősebb csökkenés a 12. évfolyamban következett be,** amelyben 2016-ra a tanulólétszám 1200 fővel lett kevesebb.

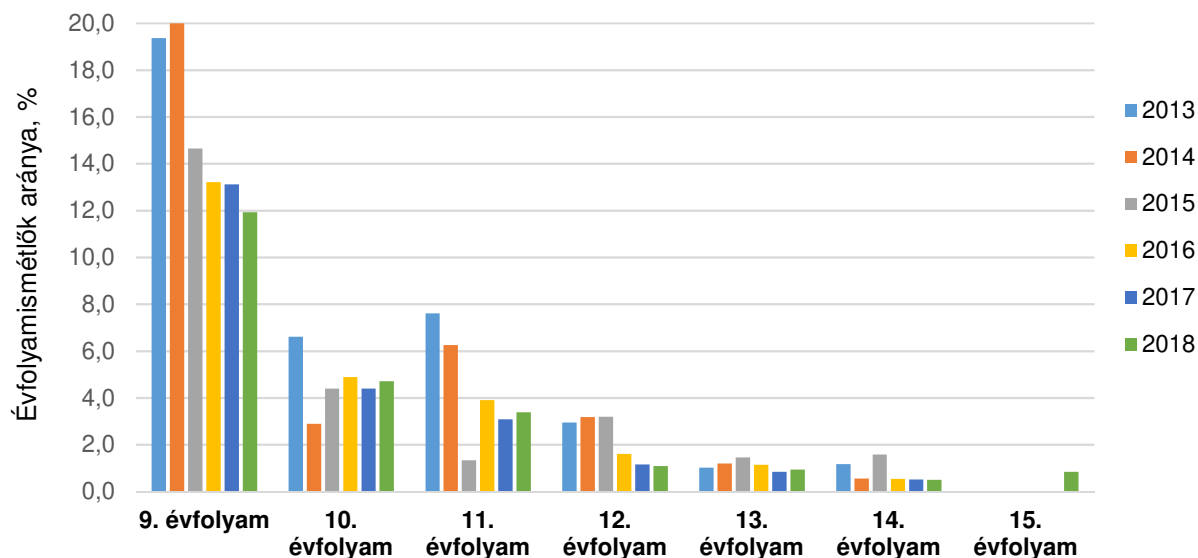
2. ábra: Az agrárszakképzésben tanuló létszáma évfolyamok szerint, fő, 2018

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

Az évismétlődők aránya 2018-ban átlagosan 6 százalék körüli, és öröndetes, hogy az arány csökkent, 2013-ban még 9 százalékos volt. Az évismétlés főként a középiskola első évfolyamában, 9-dikben jellemző: körüben az évismétlődők aránya 2014-ben elérte a 20 százalékot, de 2018-ban is magas, 12 százalék volt. A magasabb évfolyamokban fokozatosan csökken az évismétlések aránya (3. ábra).

3. ábra: Az agrárszakképzésben tanuló évismétlődők aránya az egyes évfolyamokban, %, 2013-2018

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

2.3. Szakmák és szakmacsoportok szerinti jellemzők

Az Oktatási Hivatal által működtetett Köznevelés Információs Rendszer adatai alapján **2013 és 2018 között együttesen 133 szakmában indított mezőgazdasági és élelmiszeripari szakképzés országsszerte.** A képzéstípusok száma jelentősen csökkent a vizsgált időszakban: míg a 2013-as évben 104 féle szakképzés közül lehetett választani, addig ez a szám 2017-re 57 darabra csökkent, 2018-ban pedig alig több, 59 képzéstípus volt elérhető az agrárszakképzésben belépő tanulók számára (4. táblázat).

A legnépszerűbb szakmákat kiemelve **2013-2018 között a pékek képzése történt a legtöbb feladatellátási helyen:** 2013-ban 69, 2018-ban 59 iskola indított ebben a szakmában képzést 2063, illetve 1803 tanulóval. **A mezőgazdasági gépész szak szintén az átlagnál több helyen volt elérhető** az agrárszakképzésben (2013-ban 42, 2018-ban 39 képzési helyen), emellett az utolsó vizsgált évben ebben a képzésben vett részt a legtöbb tanuló 2679 fővel. Szintén **magas tanulói létszámmal indítottak a gazdaképzéseket,** ahol 2013-2018 között felére csökkent az oktatást vállaló intézmények száma (50 és 24), ugyanakkor a résztvevő tanulók létszáma alig változott, 1202 főről mindössze 1026 főre csökkent. A részletes adatokat a feladatellátási helyek és a tanulók számáról szakmák szerint az 1. számú melléklet tartalmazza.

4. táblázat: **Képzési helyek és a tanulók száma szakágazatok szerint, 2013-2018**

Ágazatok	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	db	fő	db	fő	db	fő	db	fő	db	fő	db	fő
Élelmiszeripar	213	5848	118	3659	137	4328	138	3976	167	4281	187	4231
Mezőgazdaság	512	11017	102	2458	118	3190	122	3383	141	3429	140	3137
Kertészet és parképítés	0	0	99	1775	102	1788	106	1824	108	1825	112	1700
Agrár gépész	0	0	0	0	0	0	70	2983	68	3069	73	3211
Erdészet és vadgazdálkodás	0	0	30	1010	25	1142	22	1173	35	1214	35	978
Környezetvédelem	0	0	0	0	0	0	24	447	27	502	31	511
Kereskedelem	0	0	28	454	30	561	28	567	30	682	30	758
Földmérés	0	0	2	51	2	48	3	60	8	110	8	121
Környezetvédelem-vízgazdálkodás	48	760	23	481	25	527	0	0	0	0	0	0
Mezőgazdasági gépész	0	0	67	2371	68	2859	0	0	0	0	0	0
Összesen	773	17625	469	12259	507	14443	513	14413	584	15112	616	14647

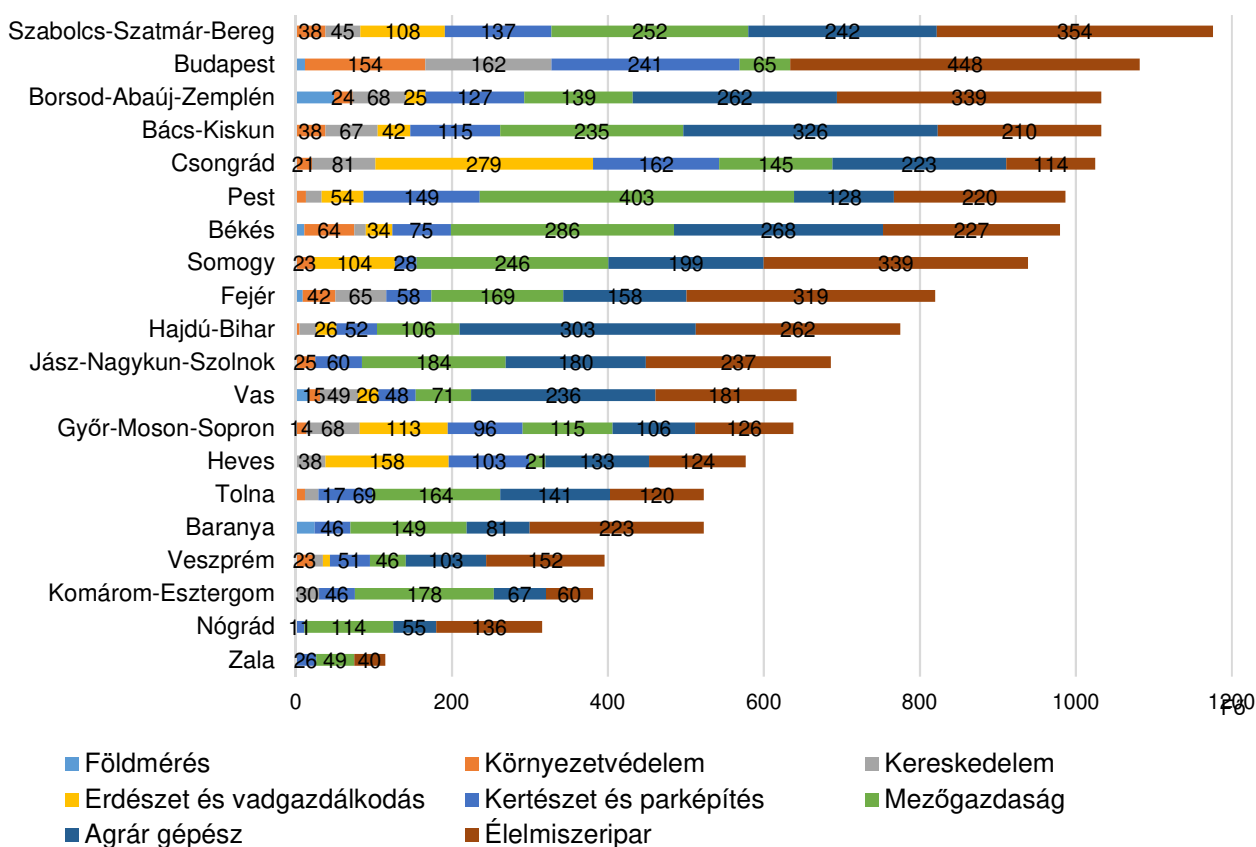
Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

Az agrárszakképzés és a résztvevő tanulók számának ágazatok mentén történő idősoros vizsgálata során figyelembe kell venni, hogy a szakmák ágazati besorolása némileg változott 2013 és 2018 között. A jelenleg is alkalmazott besorolás 2016-tól érvényes, ebben a három évben mind a képzések száma, mind pedig **a tanulói létszám az élelmiszeripari ágazatban volt a legmagasabb, ezt követték a mezőgazdasági szakok.** A harmadik a sorban képzési hely tekintetében a kertészet és parképítés volt, ugyanakkor az oktatásban résztvevő tanulói létszám alapján az agrár-gépész képzésben tanult több diák: 2018-ban 73 feladatellátási helyre 3211 tanuló jutott, ami 228 diákkal volt több, mint a 2016-os évben. Az erdészet és a vadgazdálkodás területén alig történt változás a vizsgálható időszakban, a környezetvédelem szakterületein viszont a gépész

képzéshez hasonlóan szintén növekedés volt megfigyelhető, mind a képzési helyek számában, mind pedig a tanulói létszámban (4. táblázat).

Megyei szinten a legtöbb képzést Csongrád, Borsod-Abaúj-Zemplén, Bács-Kiskun, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében és Budapesten indították a középfokú agrárszakképző iskolák az elmúlt hat évben. Ezekben a területeken a 2018-as évben 39-49 feladatellátási helyen választhattak az ágazathoz kapcsolódó szakmát a tanulók. Zala, Komárom-Esztergom és Nógrád megyékben adott legkevésbé a lehetőség középfokú agrárszakképzésben való részvételre, ezekben a megyékben 2018-ban mindössze 9-15 intézményben indult oktatás ezen a területen. A tanulói létszám igazodott a lehetőségekhez, míg a legtöbb szakmát indító megyékben közel 1200 tanuló vett részt a képzésben 2018-ban, addig Zala megyében mindössze 115 tanult az agrárszakképzésben. Az egy szakmai képzésre jutó tanulók száma 17 (Zala megye) és 30 (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) fő között mozgott 2018-ban, átlagosan pedig 24 tanulója volt egy-egy szakképzésnek. Az egy szakmára jutó tanulói létszám a vizsgált időszakban Szabolcs-Szatmár és Nógrád megyében volt a legnagyobb 2015 és 2016-ban, 35 fővel (4. ábra).

4. ábra: Az agrárszakképzésben résztvevő tanulók létszáma ágazatok és megyék szerint (2018)

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

Ágazatok szerint az élelmiszeripari képzésekben a legtöbb tanuló Budapesten vett részt a vizsgált időszak minden évében. Ugyanakkor 2018-ban a főváros mellett Borsod-Abaúj-Zemplén, Somogy és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben is a többi megyéhez képest nagyobb létszámú diák tudta ezekben a szakmákban a középfokú tanulmányait megkezdni. A mezőgazdasági ágazathoz kötődő középfokú szakmai oktatás 2013-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében volt a leghangsúlyosabb, akkor 46 féle képzésen 1065 diák vett részt ebben a megyében. **2018-ban a**

Pest megyei agrárszakképző intézményekben oktatták a legtöbb tanuló a mezőgazdasági ágazathoz kapcsolódó 12 feladatellátási helyen (403 fő). Békés megyében pedig 18 feladatellátási helyen 286 tanuló vett részt, ezzel második helyen szerepelve a megyék között a mezőgazdasági képzések terén. A középfokú mezőgazdasági gépész oktatást Bács-Kiskun, Hajdú-Bihar, Békés, Borsod, Csongrád és Vas megyében vette igénybe a legtöbb tanuló, megyénként 220 és 320 fő közötti létszámban, a környezetvédelmi és a kereskedelmi szakképzésben résztvevők pedig jellemzően Budapesten folytatják a tanulmányaikat. A középfokú agrárszakképzésben résztvevő tanulói létszám 2018. évi adatait ágazatok szerint a 4. ábra szemlélteti.

2.4. Az iskolarendszerből kilépők

A középfokú agrárszakképzésben résztvevő tanulók számán kívül lényeges információ az iskolákból (a munkaerőpiacra) kilépők létszáma is. A 2013-2018 közötti időszak folyamatait tekintve **a tanulói létszámcsökkenés ellenére a szakmai vizsgán évről évre több tanuló jelenik meg**, és mivel **átlagosan a tanulók 90 százaléka sikeres vizsgát tesz**, így az eredményes vizsgával munkaerőpiacra belépő tanulók száma is növekedett az elmúlt időszakban. A 2013-as évben még 4103 tanuló tett szakmai vizsgát, 2018-ban 370-nel többen, 4473 tanuló vizsgázott sikeresen a vizsgán megjelent 5041 diákból. A vizsgára jelentkezők 41 százaléka érettségivel rendelkezett és háromnegyede olyan, aki az első szakképesítést szerezte a vizsga alkalmával (5. táblázat). Mintegy 10 százalékot tettek ki azok, akik a második szakképesítésüket szereztek a vizsgán 2018-ban. Az agrárszakképzésben vizsgára jelentkezőknek mintegy 4-4 százaléka hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanuló volt.

5. táblázat: **Az agrárszakképzésben szakmai vizsgán megjelent tanulók jellemzői 2013-2018**

Megnevezés	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Szak (db)	370	394	421	486	430	431
Vizsgán megjelentek száma (fő)	4425	4531	4836	5692	4789	5041
Sikeres szakmai vizsgát tettek száma (fő)	4103	4273	4401	5140	4384	4473
Sikeres szakmai vizsgát tettek aránya (%)	92,7	94,3	91,0	90,3	91,5	88,7
Érettségivel rendelkezők aránya (%)	33,6	33,8	30,6	30,9	31,1	40,9
Első szakképesítést szerezettek aránya (%)	86,2	88,2	83,9	85,6	82,9	76,5
Második szakképesítést szerezettek* aránya (%)	6,5	6,1	7,2	4,4	7,5	10,6
Harmadik vagy további szakképesítést szerezettek aránya (%)	0	0	0	0,3	1,1	1,6
Hátrányos helyzetűek aránya (%)	0	0	0	5,0	5,6	3,9
Halmozottan hátrányos helyzetűek aránya (%)	0	0	0	3,8	4,5	4,0

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

Tanulmányi eredményesség tekintetében a már sokszor munka mellett, felnőttoktatásban tanulók általában jobban teljesítenek a nappali rendszerű képzésben tanuló, jellemzően 14-18 év közötti diákokkal szemben. Míg előbbieket esetében az évfolyamisméltók száma elhanyagolható, **a tizenéves tanulóknak átlagosan 7 százaléka ismételt évet**. A felnőttoktatásban tanulók a szakmai vizsgákat is valamivel nagyobb arányban teszik le sikeresen, a vizsgán megjelentek 93 százaléka vizsgázott eredményesen 2018-ban, míg a nappalis tanulók esetében ez az arány 88 százalék volt (6. táblázat).

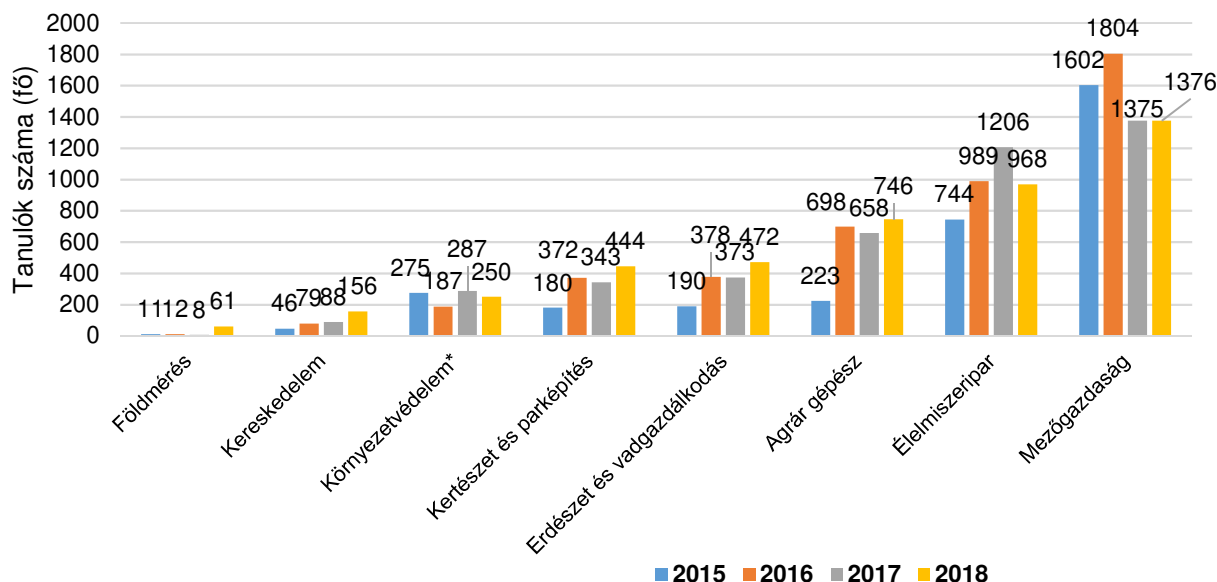
6. táblázat: **Az évfolyamismétlők és a sikeres szakmai vizsgát tett tanulók száma és aránya az agrárszakképzésben tanuló diákok körében, 2018**

Képzési forma	Összes tanuló		Évfolyamismétlő tanuló		Sikeres szakmai vizsgát tettek		
	száma	száma	száma	aránya, %	száma	aránya, %	
Nappali rendszerű képzés	13223	866	6,5		4448	3924	88,2
Felnőtt oktatás	1424	4	0,3		593	549	92,6
Összesen	14647	870	5,9		5041	4473	88,7

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

A sikeres vizsgát tett tanulók száma ágazatonként az eltérő kategorizálás miatt 2015 és 2018 között összevethető. A mezőgazdasági szakmákban 2016-ban-ban végzett sikerrel a legtöbb diák 1804 fővel, majd visszaesett a szakképzettséget szerző tanulók száma: 2017-ben 1375, 2018-ban pedig 1376 tanuló tett sikeres vizsgát az ágazatban. Az élelmiszeripar területén a 2018-as évben 968 diák végzett, ami 238 fővel volt kevesebb, mint az azt megelőző évben. **Az agrárgépészek közül viszont 2018-ban lépett a munkaerőpiacra a legtöbb diák, 746 fővel, ami közel három és félszerese volt a 2015-ös évben sikeresen vizsgázó tanulóknak.** A vizsgált négy évben összességében növekedett az erdészet és vadgazdálkodás szakmaiban, a kertészet és parképítés, a kereskedelem és a földmérő szakmákban is a végzett hallgatók létszáma, míg a környezetvédelem területén, ugyan kis mértékben, de csökkent az eredménnyel vizsgázók száma (5. ábra, 2. melléklet).

5. ábra: **Sikeres vizsgát tett tanulók száma ágazatok szerint (2015-2018)**

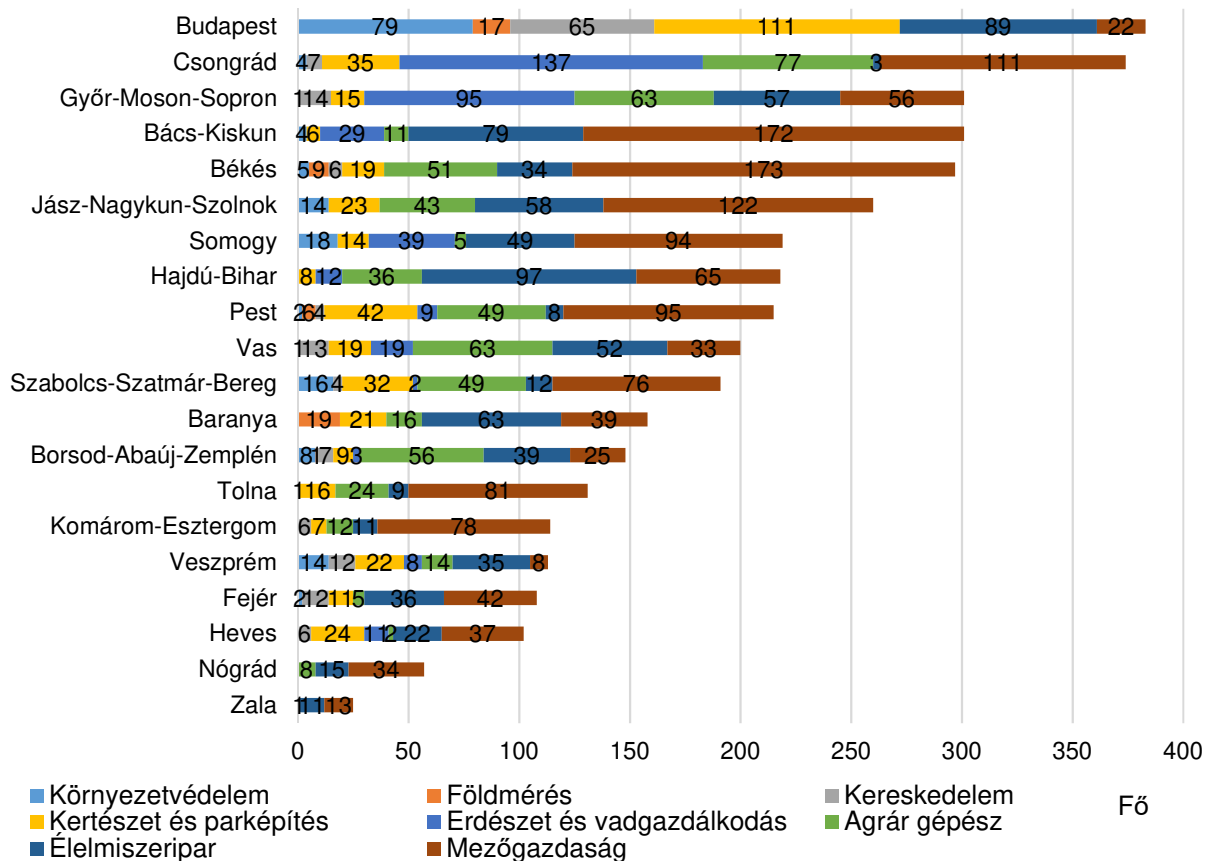

*2015 és 2016 között környezetvédelem és vizsgázdálkodás
Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

A 6. ábra megyei bontásban szemlélteti az egyes ágazatokban eredményesen vizsgázó tanulók számát. A legfrissebb adatok alapján **2018-ban Budapesten végezett a legtöbb tanuló, többnyire kertészet és parképítés (111 fő), az élelmiszeripar (89 fő), illetve a környezetvédelem (79 fő) területén.** Csongrád megyében az erdészeté és a gépész szakmáké a főszerep, míg a

mezőgazdasági ágazatban Bács-Kiskun (172 fő) és Békés megyékben (173 fő) lépett a legtöbb frissen végzett diák a munkaerőpiacra. A földmérés oktatása Baranyában a legsikeresebb, ahol 19 fő vizsgázott eredményesen a legutolsó tanévben. A sereghajtó Zala, Nógrád, Heves, Fejér, Veszprém és Komárom-Esztergom megyék közül Veszprém megyében a legkiegyenlítettebb az egyes ágazatokban végzettek megoszlása, a többi megyében a mezőgazdaság túlsúlya figyelhető meg.

6. ábra: Sikeres vizsgát tett tanulók száma ágazatok és megyék szerint (2018)

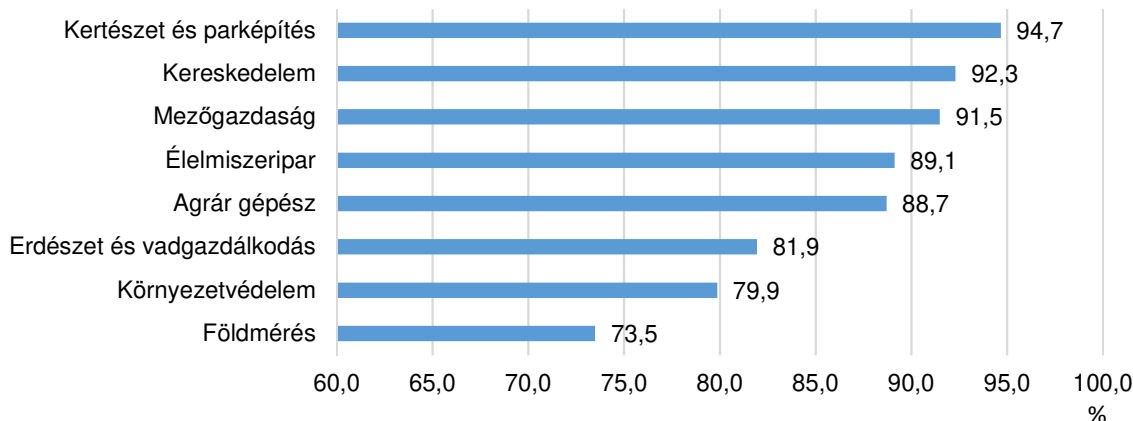

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

A középfokú agrárszakképzésben sikeresen vizsgázók aránya összességében a kertészet és parképítés szakmaiban volt a legmagasabb a 2018-ban végzők között. A vizsgán megjelenők 94,7 százaléka eredményesen zárta a középiskolát a 2018-as évben, annak ellenére, hogy az évfolyamisméltók aránya ebben az ágazatban volt a második legmagasabb, 7,1 százalékkal.

A kereskedelem és a mezőgazdaság területén is 10 százalék alatti volt azoknak a diákoknak az aránya, akik nem feleltek meg a követelményeknek, ezzel ellentétben a földmérés szakmákban vizsgázóknak mindössze 73,5 százaléka zárta sikeresen a tanévet, emellett a környezetvédelem (79,9%), illetve az erdészet és vadgazdálkodás ágazatokban (81,9%) is az átlagnál alacsonyabb arányban vizsgáztak eredményesen a tanulók 2018-ban (7. ábra).

7. ábra: **A sikeresen vizsgázók aránya a vizsgán megjelent agrárszakképzésben tanulóknak körében ágazatonként (2018)**

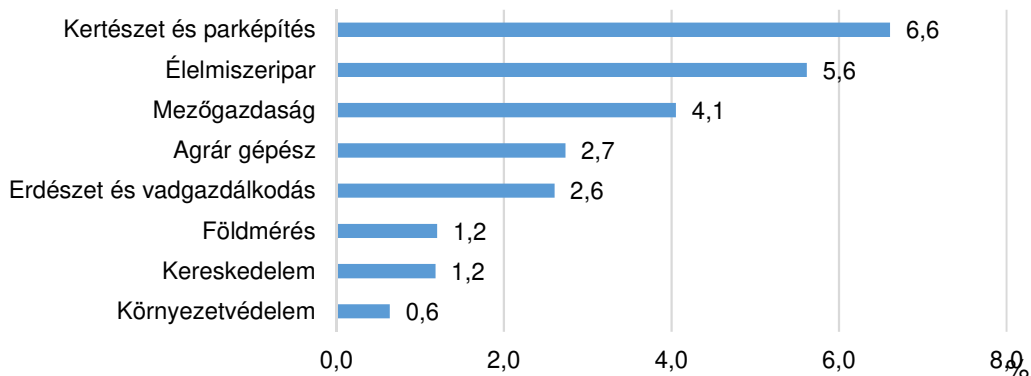

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

A szakmák részletes bontásában a sikeresen vizsgázók aránya 2018-ban az erdészeti szakmunkások és a környezetvédelmi technikusok körében volt a legalacsonyabb 65,9, illetve 75,4 százalékkal. Ezzel ellentétben a **kistermelői élelmiszerellátó és falusi vendéglátó, a parkgondozó, a sütőipari és gyorspékségi munkás, valamint a mezőgazdasági gépjavító szakon végző diákok mindegyike sikeres vizsgát tett 2018-ban** (3. melléklet).

Az Oktatási Hivatal arról is gyűjt információt, hogy az eredményesen vizsgázók körében hány hátrányos helyzetű diák tanul. **A 2018-as adatok szerint ágazati bontásban a kertészet és parképítés szakmákban vizsgázók között volt a hátrányos helyzetű tanulók aránya a legmagasabb, 6,6 százalékuk tartozott ebbe a körbe.** Az élelmiszeripari szakmákban 5,6 százalék, a mezőgazdaság ágazatában 4,1 volt ez az érték. Az eredményesen teljesítő agrárgépészek és az erdészek körében már csak 2,7 és 2,6 százalék volt ez az arány, míg a földmérés és a kereskedelem területén végzők között mindössze 1,2 százalék. A 2018-as év tanulói körében a környezetvédelmi szakmákban jutottak legkisebb arányban végzettséghez hátrányos helyzetű tanulók, arányuk 0,6 százalék volt a vizsgálat időpontjában (8. ábra). Szakmák szerint 10-15 százalék volt a kedvezőtlen helyzetű diákok aránya az élelmiszeripari szakmunkás, a sütőipari és gyorspékségi munkás, a kerti munkás, az édesipari termékgyártó, a parkgondozó, a gazda, illetve a falusi vendéglátó képzések végzettjei között. A kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó szakon pedig messze kimagasló, 33,3 százalék volt ez az érték 2018-ban (3. melléklet).

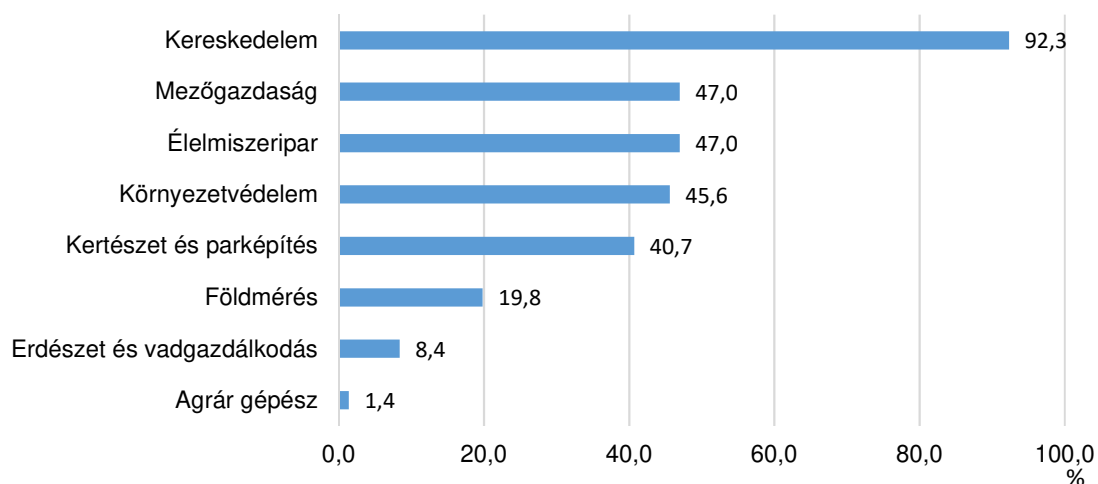
8. ábra: **A hátrányos helyzetűek aránya a vizsgán megjelent agrárszakképzésben tanulóknak körében ágazatonként, 2018**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

Végül, de nem utolsó sorban azt is megvizsgáltuk, hogy a középfokú agrárszakképzésben résztvevők nemek szerinti megoszlása hogyan alakult a 2018-as évben. Átlagosan az agrárszakképzésben tanulók 36 százaléka lány. **Ágazati bontásban a lányok aránya a kereskedelmi szakokban volt a legmagasabb, 92,3 százalékkal. A többi ágazatban 50 százalék alatti volt a részesedésük**, legkisebb arányban az agrárgépész (1,4%), illetve az erdészet és vadgazdálkodás (8,4%) szakmáiban tanultak lányok a vizsgálat időpontjában (9. ábra). A szakmák közül a 100 százalékban női foglalkozások a mézeskalács-készítő és a virágdekoratőr képzések voltak, de ez az érték 80 százalék feletti volt a tejipari szakmunkás, a virágkötő, a lovász, az édesipari termékgyártó, valamint a sütő- és cukrászipari szaktechnikus szakmákban is. 2018-ban kizárólag fiúk tanultak a csontozó munkás, az élelmiszeripari gépésztechnikus, az erdészeti gépésztechnikus, a hús- és baromfiipari szaktechnikus, a mezőgazdasági gépjavitó, a motorfűrészkezelő, illetve a patkolókovács szakmákban (3. melléklet).

9. ábra: **Lányok aránya a tanulóknak körében ágazatonként (2018)**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

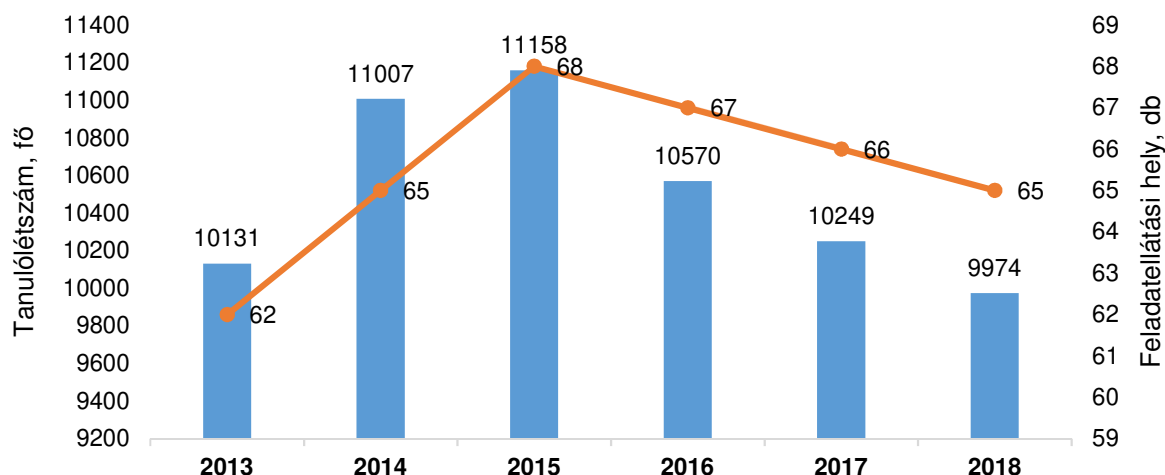
2.5. Az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképző intézmények és a tanulók jellemzői

Az alábbi fejezetben az agrárszakképzés főbb adatait az Agrárminisztérium fenntartásában működő intézményekre szűkítve is bemutatjuk, tekintve, hogy itt tanul az agrár-szakképzésben résztvevő tanulók közel 70 százaléka.

A 2018 őszi adatok alapján az Agrárminisztérium fenntartásában 47 agrárszakképző intézmény 65 feladatellátási hellyel működött. A feladatellátási helyek közül 48 intézményben folyik szagimnáziumi, 58-ban szakközépiskolai és csupán egyben szakiskolai képzés (4. melléklet). Az Agrárminisztérium fenntartásában működő feladatellátási helyek száma 2013-ban még 62 volt, majd 2015-re 68-ra nőtt (10. ábra).

Ezzel párhuzamosan a tanuló létszám is 2015-ben érte el csúcspontját, ekkor 11 158 diák tanult az agrárminisztériumi fenntartású szakképző intézményekben. Azóta mind az iskolák, mind pedig a tanulók száma csökkent: **a 2018/2019-es tanévben az Agrárminisztériumi fenntartásban működő intézményekben tanuló létszáma a 2015. évinek 89 százalékát érte el.**

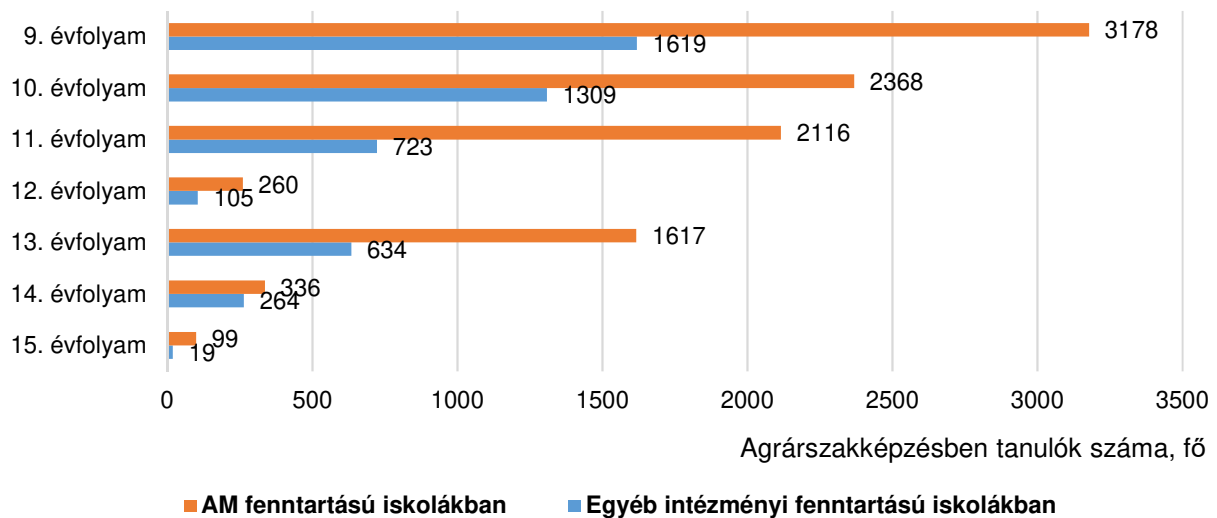
10. ábra: **Az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképző intézmények és tanulólétszámok 2013-2018 között**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

Az agrárszakképzésben tanulók összlétszámát figyelembe véve 2018-ban a tanulók 68 százaléka tanul az agrárminisztériumi fenntartású iskolákban, míg 32 százalék más minisztériumi illetve egyéb intézmény fenntartása alá tartozó képzőhelyen. Évfolyamonként azonban a fenntartók szerinti arányok eltérnek: a 11. évfolyamban a diákok közel háromnegyede tanul az agrártárcához tartozó intézményekben, míg a 14 évfolyamban, amelyben az összes tanuló 4 százaléka vesz részt, az arányok kiegyenlítettebbek a fenntartók tekintetében (11. ábra).

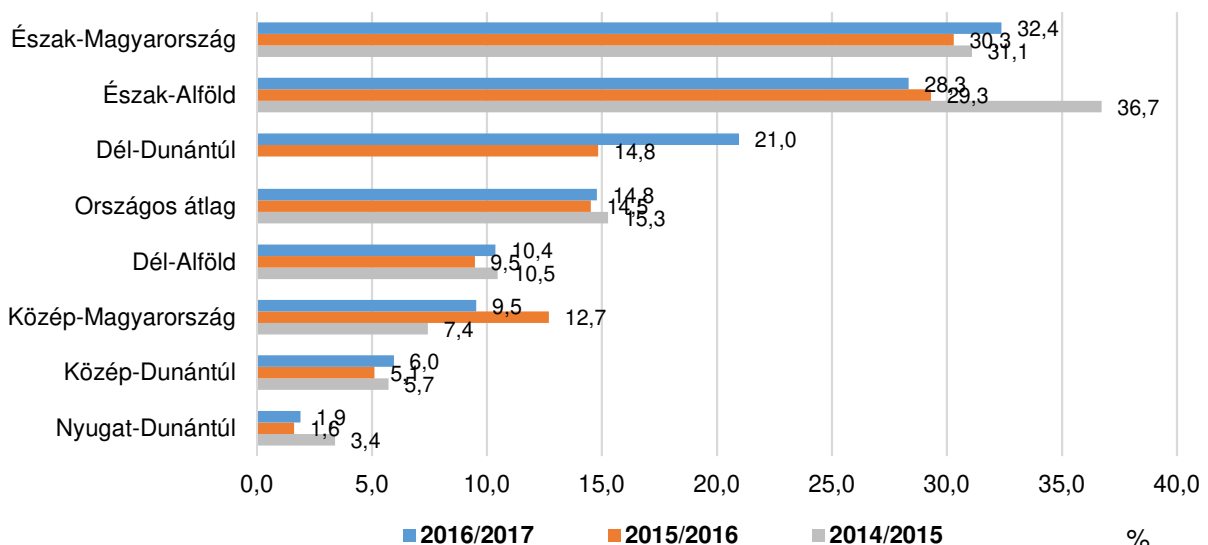
11. ábra: Az agrárszakképzésben tanulóinak száma az Agrárminisztérium és egyéb intézményi fenntartás alá tartozó iskolákban évfolyamanként, 2018

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

Az intézményi beszámolók alapján az Agrárminisztérium fenntartásában működő intézményekben országosan a tanulók 14,8 százaléka volt hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű 2017-ben. Az arányokban azonban jelentős mértékű szórás mutatkozik az intézmények és a régiók között. A legkedvezőbb mutatókkal jellemezhető iskolában a hátrányos helyzetű tanulók aránya csupán 0,3 illetve 0,5 százalék, míg a legrosszabb mutatókkal rendelkező két iskolában a tanulók fele hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű. A regionális különbségeket a 12. ábra szemlélteti. A legtöbb hátrányos helyzetű tanuló az észak-magyarországi és észak-alföldi iskolákban, míg a legkevesebb a nyugat-dunántúli intézményekben koncentrálódik.

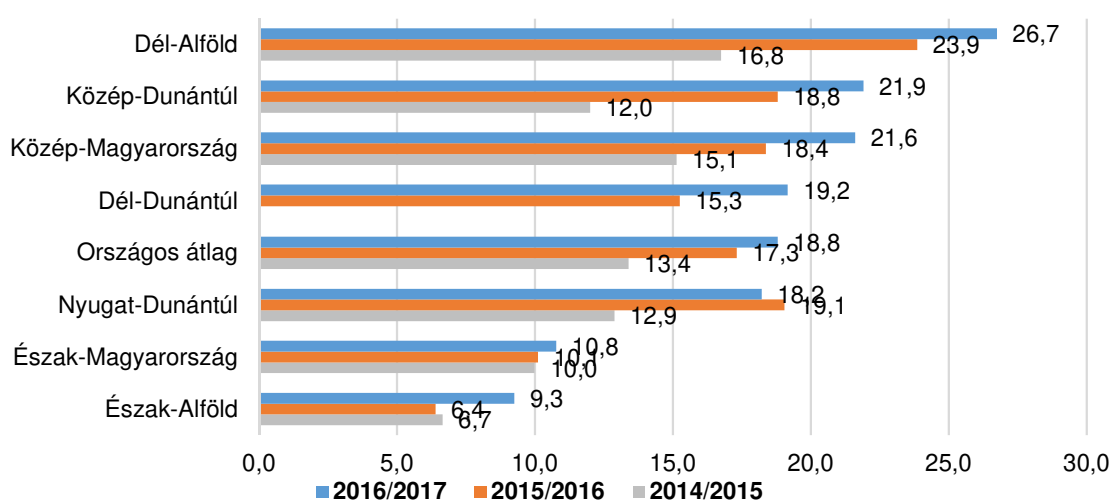
12. ábra: Hátrányos-, vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az AM fenntartású agrárszakképző iskolákban régióként, %

Forrás: AM, Intézményi beszámolók

A sajátos nevelési igényű (SNI) és a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő (BTM) tanulók aránya az Agrárminisztériumi fenntartású szakközépiskolákban átlagosan 18,8 százalék volt a 2016/2017-es tanévben. A 13. ábrán jól látható, hogy a speciális nevelési igényű tanulók száma évről évre növekszik, a 2014/2015-ös tanévben az országos átlag 13,4 százalékot tett ki, ami két évre rá már elérte a 18,8 százalékot. Az elkészült interjúk tapasztalatai szerint a tanulói összetétel változására a probléma súlyától függően az iskolák különböző, helyi szükségletekhez igazított stratégiákkal reagálnak, a főállású fejlesztő pedagógus, pszichológus alkalmazásától a pedagógusok, osztályfőnökök érzékenyítő képzésén át a hátrányos helyzetű tanulók kompetenciáinak, körülményeinek fejlesztéséig terjedően.

13. ábra: **A sajátos nevelési igényű (SNI) vagy beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő (BTM) tanulók aránya az agrárszakképző iskolákban, régióként %**

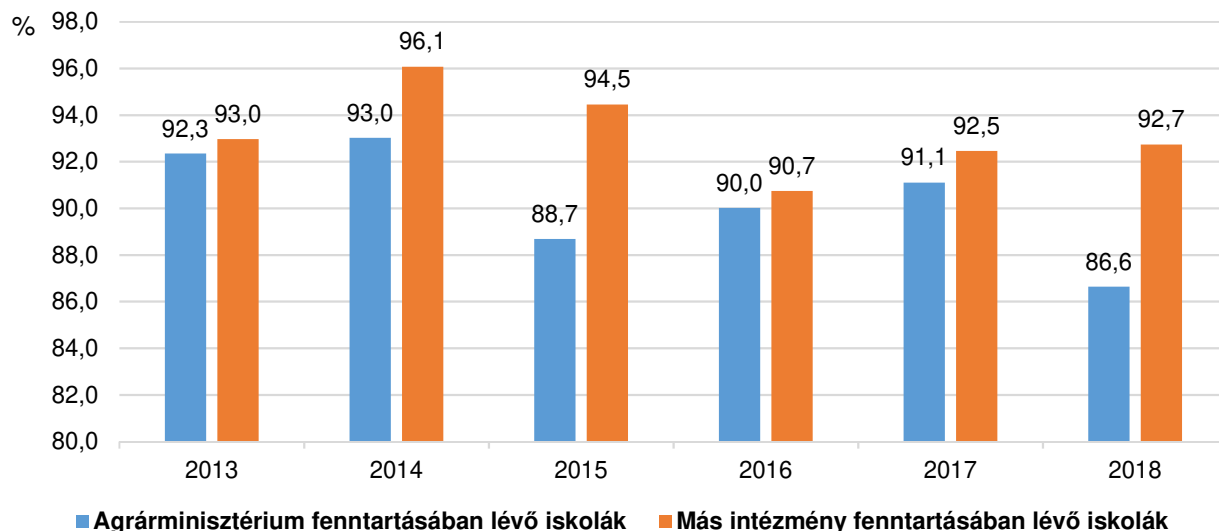

Forrás: AM, Intézményi beszámolók

Az Agrárminisztérium fenntartásában működő intézményekben a magatartás, szorgalom és tanulmányi átlagokban nem történt nagy változás a 2014/2015-ös és a 2016/2017-es tanév között. Az iskolai magatartás eredmény az összes iskola átlagában 3,8 volt, a szorgalom átlagosan 3,3 és a tanulmányi átlag is szintén közepes, 3,3-as értéket ért el a 2016/2017-es tanévben. **Az iskolák között nincs a tanulmányi eredményekben számottevő különbség**, a leggyengébb tanulmányi átlaggal rendelkező iskolában ez 2,8, a legjobb átlagos tanulmányi eredménnyel rendelkező intézményben pedig 3,8 volt. A magatartás iskolai átlagok 3,2 és 4,2 között, a szorgalomjegyek átlagai között pedig 3,0 és 3,8 között szóródnak.

A sikeres szakmai vizsgát tett tanulók aránya stagnált az elmúlt években. Az agrártárca fenntartásában működő intézményekben az eredményesen vizsgázók aránya **2018-ban 86,6 százalékot ért el**, amely mintegy 6 százalékponttal elmaradt a többi agrárszakképzést folytató iskola átlagos értékétől (14. ábra).

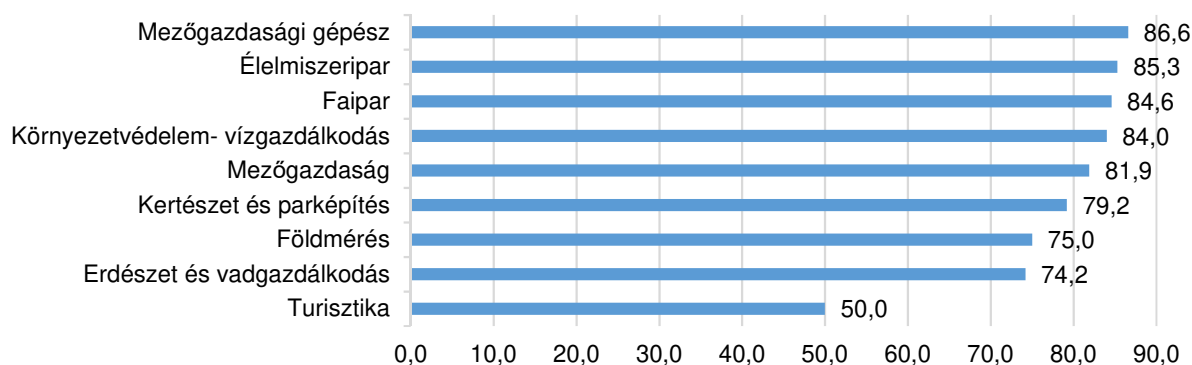
14. ábra: **Sikeres szakmai vizsgát tettek aránya az agrárszakképzésben tanuló körében az agrártárca és a többi fenntartó alá tartozó intézményekben 2013-2018, %**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

Az intézményi beszámolók alapján a 2017-ben szakmai vizsgát tevők közül **a mezőgazdasági gépész (86,6%) és az élelmiszeripari (85,3%) szakokban a legnagyobb a sikeresen vizsgázók aránya**, míg a földmérési, az erdészeti (74,2%) és turisztikai (50%) szakokon a legalacsonyabb, ott a vizsgán megjelentenek mindössze háromnegyede, fele teljesítette sikeresen a vizsgát (15. ábra).

15. ábra: **A sikeres szakmai vizsgát tevők aránya ágazatonként az AM fenntartású szakképző intézményekben, 2017, %**

Forrás: Agrárminisztérium, Intézményi beszámolók

3. Tanulói felmérés eredményei

3.1. A felmérés keretei

A pályaválasztással, pályaaorientációs eszközrendszerrel kapcsolatos tanulói tapasztalatok, vélemények, az iskolaválasztást befolyásoló tényezők azonosítása, valamint az agrárszakképzésben résztvevők jövőbeni továbbtanulási, munkavállalási terveinek feltárása érdekében **2018. decemberében kérdőíves felmérést végeztünk a nappali rendszerű agrárszakképzésben résztvevő 9. évfolyamos tanuló körében** az Agrárminisztérium, mint

intézményfenntartó, valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szakképzési Igazgatósága közreműködésével². A mintegy **harminc kérdésből álló kérdőív** négy nagyobb tématerületet ölelt fel: (1) a pályaválasztás okait, körülményeit, (2) a választott szakmával, illetve a szakképző intézménnyel kapcsolatos tapasztalatokat, a továbbtanulással, munkavállalással kapcsolatos jövőbeni terveket (3), a digitális kompetenciákra, eszközhasználatra irányuló kérdéseket, (4) valamint a tanulók főbb szociodemográfiai jellemzőit érintő kérdéseket (5. számú melléklet). Az alábbiakban a Megrendelő által támasztott elvárásoknak megfelelően a pályaválasztással és a pályaorientációval kapcsolatos kérdéskör feldolgozására fektetünk hangsúlyt, a leíró statisztika módszere alapján.

3.2. A felmérésben résztvevő tanulók jellemzői

Az Agrárminisztérium fenntartásában működő szakképző intézmények 9. évfolyamában végzett felmérés keretében **összesen 2360 diák töltötte ki a kérdőívet**.³ A válaszadók közül **legtöbben (521 fő) a gépészethez kapcsolódó szakképzésben vesznek részt**. Ezt követték az állattenyésztéshez kapcsolódó tanulmányokat folytató tanulók 251 fővel, illetve a sütőipari (241 fő), valamint más élelmiszeripari (231 fő) tanulmányokat folytató diákok. Az erdészeket 230 fő képviselte, a gazda képzésben résztvevők közül pedig 212 tanuló válaszolta meg a kérdéseket. 150 fölötti létszámmal vettek még részt a felmérésben a kertészek, parképítők, valamint a növénytermesztéshez kapcsolódó szakmákat tanulók is. A környezetvédelem, a virágkötés, a földmérés a kistermelői, a szőlész-borász és egyéb szakmák képviselőiben 60 fő alatti diák válaszolt a feltett kérdésekre (7. táblázat).

7. táblázat: **A felmérésben résztvevő tanulók száma szakmák szerint**

Tanult szakma	Tanulók száma (fő)	Tanulók megoszlása (%)	Válaszadó tanulók megoszlása (%)
Gépész	521	22,1	22,8
Mezőgazdaság (állattenyésztés, állattartás)	251	10,6	11,0
Élelmiszeripar (sütőipar)	241	10,2	10,5
Élelmiszeripar	231	9,8	10,1
Erdészet	230	9,7	10,0
Gazdálkodó	212	9,0	9,3
Kertész, parképítő	163	6,9	7,1
Mezőgazdaság (növénytermesztés)	160	6,8	7,0
Környezetvédelem	58	2,5	2,5
Virágkötő és virágkereskedő	51	2,2	2,2
Földmérés	50	2,1	2,2
Kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó	31	1,3	1,4
Szőlész-borász	18	,8	,8
Egyéb	73	3,1	3,2
Összes válaszadó	2290	97,0	100,0
Nem válaszolt	70	3,0	
Összesen	2360	100,0	

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

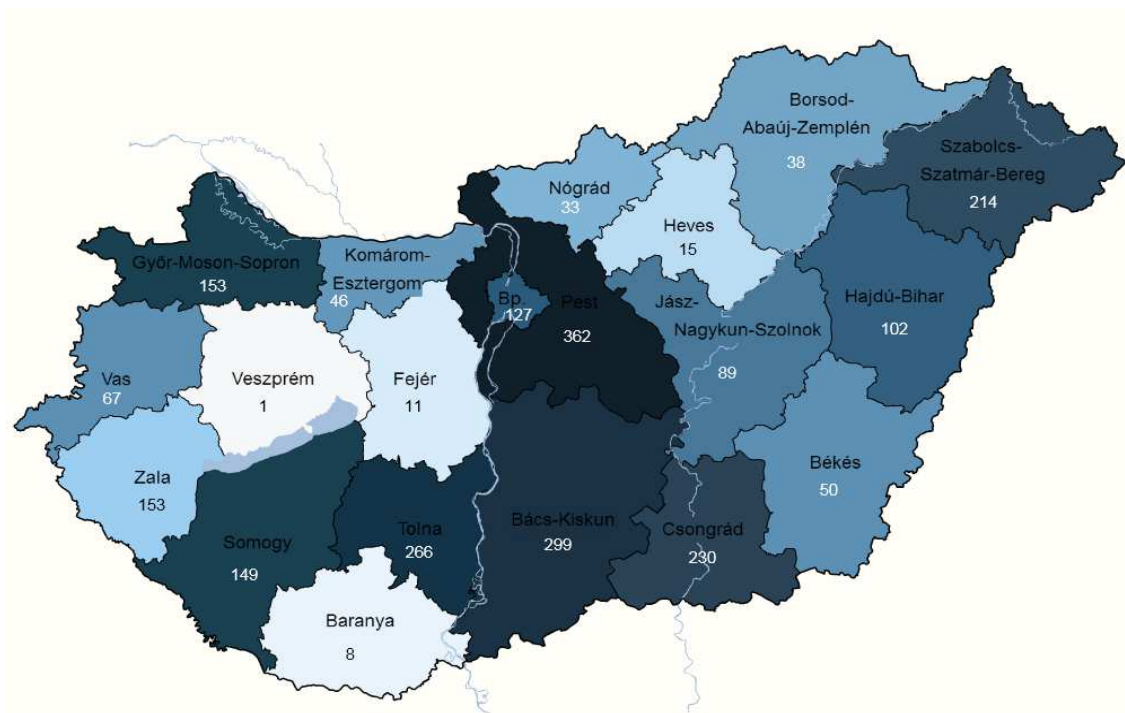
A területi jellemzők leírásához a válaszadók által megjelölt képzőintézmény címét vettük alapul. Az eredmények szerint a **legtöbb válaszadó (362 fő) Pest megyei intézményben végzi a tanulmányait**, 299 diák pedig Bács-Kiskun megyében tanul. Tolna megyében 266 válaszadó töltötte

² Az anonim kérdőív online felületen volt elérhető a tanulók számára, kitöltésére informatika, vagy osztályfőnöki órák keretében került sor. A felmérésben való részvételre az Agrárminisztérium Agrárszakképzésért Felelős Helyettes Államtitkársága, mint fenntartó kérte fel az intézményvezetőket.

³ Az elemzésbe azokat a válaszadókat is bevontuk, akik nem válaszoltak teljes körűen minden kérdésre.

ki a kérdőívet, 214 fő pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei intézményt képviselt. A Győr-Moson-Sopron (153 fő), Zala (153 fő) és Somogy megyei agrárszakképző intézmények tanulói vettek részt a felmérésben 100 fő fölött lérszámmal, a többi megyéből 100 főnél kevesebb tanuló válaszolt a kérdésekre (16. ábra).

16. ábra: A felmérésben résztvevő tanulók száma a feladatellátási hely megyéje szerint

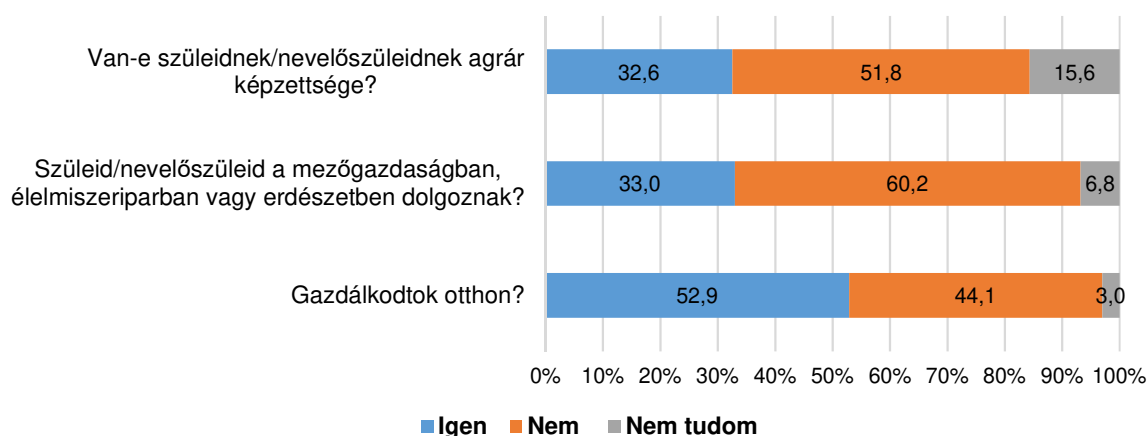
Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

Annak érdekében, hogy rálátást kapjunk a családi háttér pálya- és szakmaválasztást befolyásoló szerepére, rákérdeztünk a válaszadók szüleinek/nevelőszüleinek képzettségére és jelenlegi foglalkozására, illetve arra, hogy a család folytat-e otthon valamilyen mezőgazdasági tevékenységet.

A felmérésben résztvevő tanulók 32,6 százaléka nyilatkozott úgy, hogy a szülei, vagy nevelőszülei agrárképzéssel rendelkeznek, de emellett meglehetősen magas, 15,6 százalék volt azok aránya is, akiknek nem volt információjuk szüleik pontos végzettségéről. Magabiztosabb volt a tudás a szülők jelenlegi foglalkozását illetően, ebben az esetben már csupán a válaszadók 6,8 százaléka nem tudott választ adni a kérdésre.

A felmérésben résztvevő tanulók 33,0 százaléka esetében az egyik, vagy mindkét szülő jelenleg a mezőgazdaság, az élelmiszeripar, vagy az erdészet területén dolgozik. A tanulók több mint felének (52,2%-ának) családja folytat valamilyen mezőgazdasági tevékenységet otthon, azaz a gyerekek nagyobb részének közvetlen tapasztalatai vannak a mezőgazdasággal kapcsolatban (17. ábra).

17. ábra: **A felmérésben résztvevő tanulók megőszlása agrárgazdasági érintettség szerint, %**

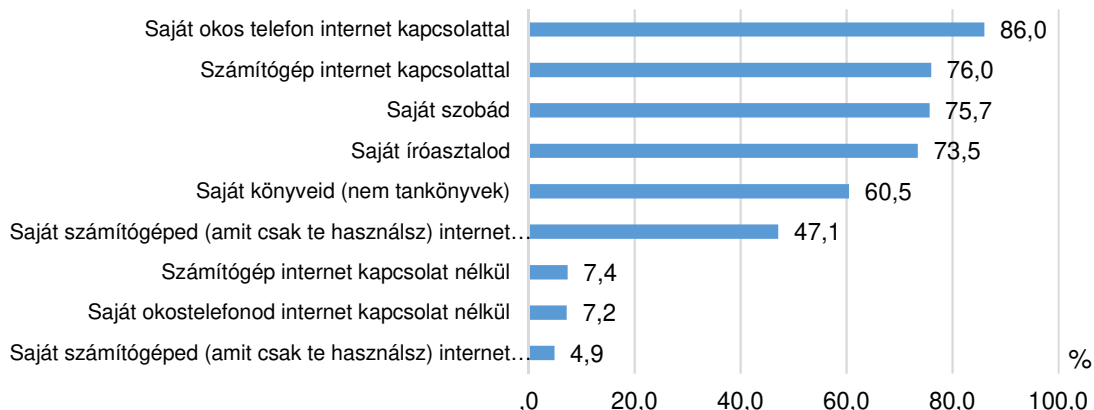

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

A tanulók szociodemográfiai háttérének feltárásánál – a GDPR szabályokra tekintettel – néhány olyan vagyontárgy meglétére kérdeztünk rá, amely rálátást enged a felmérésben résztvevő tanulók helyzetére. A 18. ábra adatai arra engednek következtetni, hogy a felmérésben résztvevő tanulók zőme nem kedvezőtlen gazdasági háttérrel rendelkezik.

A tanulók 86,0 százaléka rendelkezik internetkapcsólattal ellátó okstelefonnal, de az internethez kapcsólt számítógép is a diákok 76,0 százalékának őthőnában megtalálható. A saját szobát és íróasztalt birtokló aránya 75,7, valamint 73,5 százalék volt a felmérésben. Saját könyvei a válaszadók 60,5 százalékának vannak, ami a fent leírtak viszonylatában inkább a könyvek jelentőségének csökkenését jelzi, mint a gazdasági státusz szintjét. Saját, internetkapcsolattal ellátott számítógépe a tanulók közel felének van (47,1%) (18. ábra).

18. ábra: **A felmérésben résztvevő tanulók birtókában/őthőnában megtalálható vagyőntárgyak jelöléseinek gyakórisága, %**

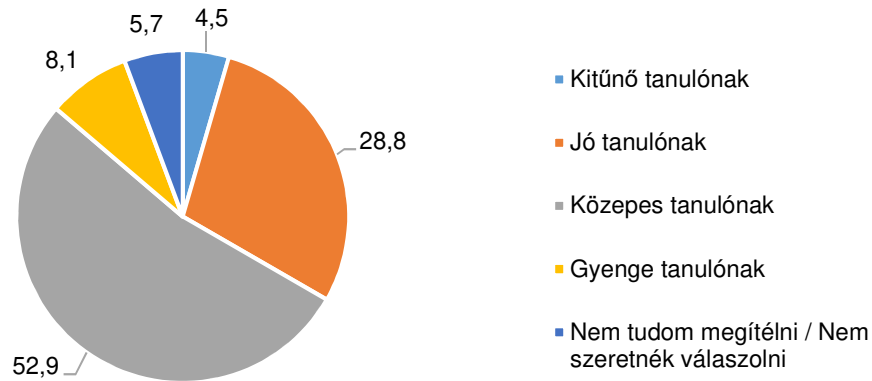

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

Az iskolai teljesítményt kifejező tanulmányi eredményt tekintve **a válaszadó tanulók többsége (52,9%) közepes, harmadók (36,9%) jó vagy kitűnő tanóként értékeli magát.** Az iskolai lemorzsolódás szempontjából jelzésértékű, hogy az agrárszakképzésben résztvevő válaszadó tanulók 8,1 százaléka iskolai teljesítményét kifejezetten gyengének ítéli, 5,7 százaléka pedig ezt

nem tudja megítélni, vagy erről nem kívánt nyilatkozni (19. ábra). Hozzá kell tennünk, hogy az eredmények értékelésénél a tanulók vélhetően nem a szakképzésben elért teljesítményüket, mint inkább az általános iskolai eredményeiket vették alapul, hiszen a kérdezés időpontjában mindössze néhány hónapot töltöttek el a szakképző intézményükben és nem rendelkeztek lezárt félévvel.

19. ábra: A saját tanulmányi eredmény megítélése a válaszadó tanuló körében, %

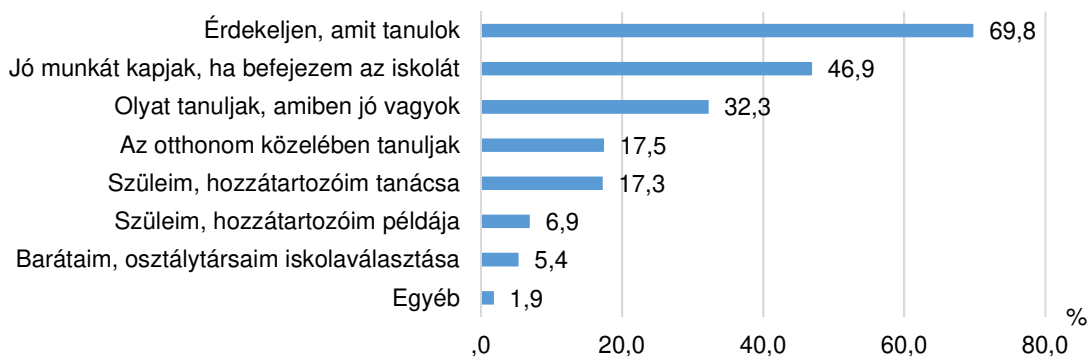

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

3.3. Az iskolaválasztás szempontjai

A tanulói felmérés egyik kulcskérdése volt, hogy az agrárszakképzésbe belépő tanulók az iskola- és szakmaválasztásnál milyen szempontokat, tényezőket mérlegelnek. A kérdésre adott válaszok meglepő tudatosságról tanúskodnak: **a válaszadók többsége (69,8%) személyes érdeklődése alapján választott középiskolát, emellett az iskola elvégzése utáni elhelyezkedési lehetőségek (46,9%), valamint a képességek (32,3%) határozták meg leginkább a továbbtanulással kapcsolatos döntéshozást.** A pályaválasztási döntésekben emellett markáns szempontként jelenik meg (a válaszok 17,5 százalékát érintően), hogy a középiskola a lakóhely közelében helyezkedjen el. A szülők, hozzátartozók, illetve a kortárs csoportok (osztálytársak, barátok) szakmaválasztást befolyásoló szerepe a felmérés eredményei szerint csak mérsékelt jelentőséggel bír. Miközben a tanulók szüleinek harmada mezőgazdaságban dolgozik és fele otthon gazdálkodik, csak alig ötödük (17,3%) esetében befolyásolta a pályaválasztást szülei tanácsa és 10 százalék alatt maradt azok aránya is, akiket szülei példája sarkalt mezőgazdasági szakma választására (20. ábra).

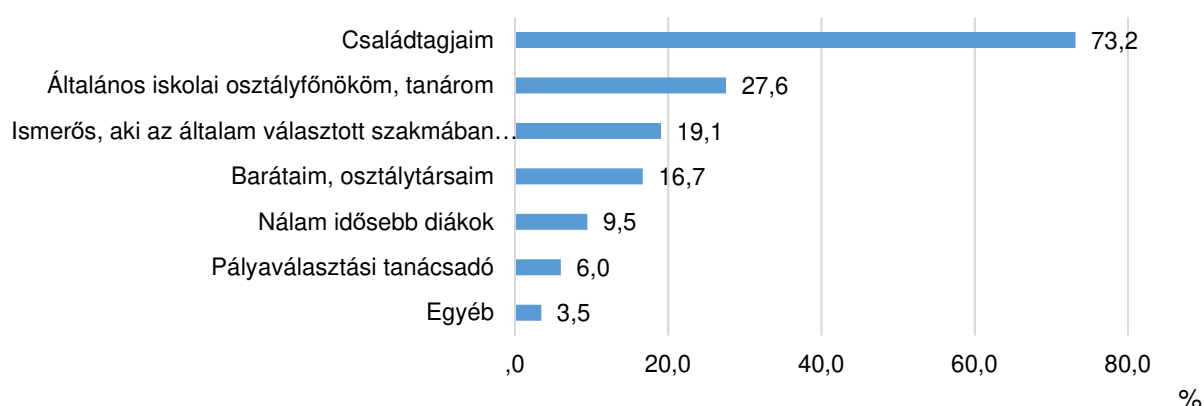
20. ábra: A középiskola-választás szempontjai a válaszadó tanuló körében, %

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

Az iskolaválasztással kapcsolatos döntéshozásban ugyanakkor láthatóan kiemelkedő jelentőségű a közvetlen családtagok támogató szerepe. **A válaszadó tanulók közel háromnegyede (73,2%) nyilatkozott úgy, hogy a középiskola-választás során szülei, családtagjai segítségére támaszkodott.** Meglepő ugyanakkor, hogy a tanulók általános iskolai karrierútját végigkísérő osztályfőnök, illetve más általános iskolai pedagógus szerepe nem meghatározó a pályaválasztásban: **a tanulók mindössze 27,6 százaléka jelölte meg valamely általános iskolai tanárát a középiskola-választást segítő személyként.** A kortárs kapcsolatok szerepe szintén kisebb jelentőségű, és meglepően alacsony (6,0%) a pályaválasztást professzionálisan támogatni hivatott tanácsadók pálya- és szakmaválasztást szerepe is (21. ábra).

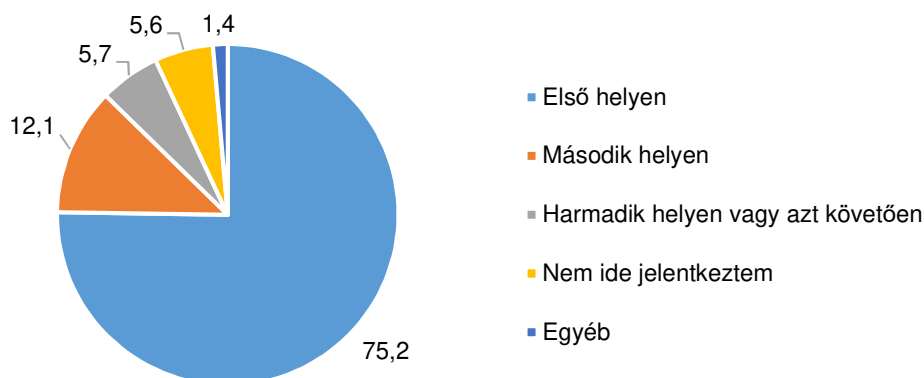
21. ábra: **Személyes kapcsolatok szerepe a középiskola-választásban a válaszadó tanulók körében, %**

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

A korábban más vonatkozásban már említett tanulói tudatosságra utal, hogy **az agrárszakképzésben résztvevő 9. évfolyamos válaszadók döntő többsége, mintegy 75,2 százaléka a középiskola-választás során jelenlegi iskoláját jelölte meg első helyen.** A jelenlegi iskolát másodikként megjelölő tanulók aránya 12,1 százalék, és együttesen további bő 10 százalékot tesz ki azok aránya, akik az iskolát csak harmadikként jelölték meg, vagy egyáltalán nem az adott intézménybe, szakmára készültek (22. ábra).

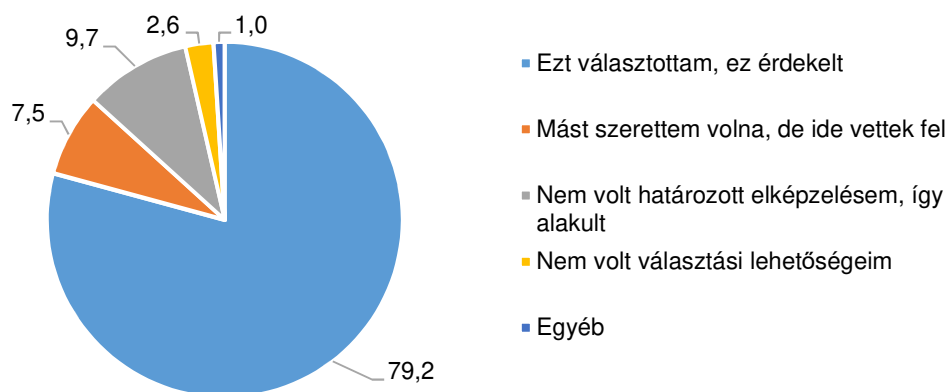
22. ábra: **A jelenlegi középiskola megjelölése a továbbtanulásnál a válaszadó tanulók körében, %**

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

A szakmaválasztás tudatosságára utal az is, hogy a felmérés keretében **választ adó tanulók döntő többsége (79,2%) szakközépiskolai tanulmányai megkezdésének önként az adott szakma iránti érdeklődést jelölte meg.** A lemorzsolódók potenciális célcsoportját jelenthetik azok a tanulók (válaszadók 7,5 százaléka), akik más szakmát, vagy más középfokú intézményt céloztak meg a középiskolai jelentkezés során, de végül a felmért agrár-szakképző intézmények valamelyikébe nyertek felvételt. A tanulók bő tizede esetében célzottabb, személyre szabottabb pályaaorientáció iránti igény mutatkozik, a tanulók ezen csoportja ugyanis úgy lépett be az agrárszakképzésbe, hogy nem volt határozott elképzelése a pálya- és szakmaválasztásról, illetve az iskolaválasztásnál úgy érzékelt, hogy nincs választási lehetősége (23. ábra).

23. ábra: **A szakközépiskolai tanulmányok megkezdésének oka a válaszadó tanulók körében, %**

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

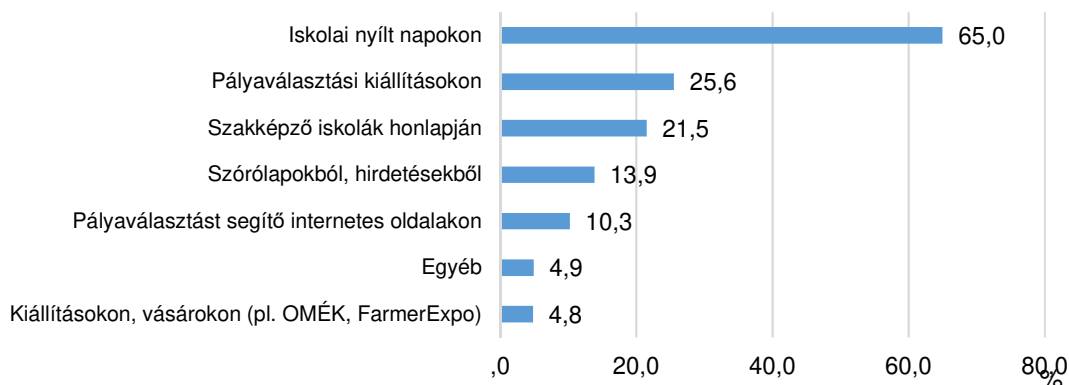
3.4. Pályaaorientációs eszközök szerepe

A vizsgálat során kiemelt hangsúlyt fektettünk a pályaaorientációs eszközök szakmaválasztást befolyásoló szerepének azonosítására. A válaszadó tanulók hatféle, a középiskola-választást befolyásoló tényezőt jelölhettek meg, illetve „egyéb” tényezőket is megadhattak. **A felsorolt lehetőségek közül kiemelkedő jelentőséggel az iskolai nyílt napok bírnak,** a tanulók 65,0 százaléka számára ez a tényező bizonyult a szakmaválasztásban a legnagyobb jelentőségűnek (22. ábra). A kutatást kiegészítő mélyinterjúk, fókuszcsoportos interjúk arra is felhívják a figyelmet, hogy **a pályaaorientációban különösen a több szakképző intézmény részvételével megvalósuló, interaktív, a tevékenységek, technológiák kipróbálására lehetőséget adó rendezvények népszerűek.** Több szakképző intézményben megemlítték az interjúk során, hogy a frissen végzett, szakmában elhelyezkedett tanulókat is bevonják a nyílt napok, szakmaválasztó rendezvények lebonyolításába, tekintve, hogy a pályaválasztás előtt álló tanulók számára hitelesebben tudják közvetíteni az adott szakma választása mellett szóló érveket.

A fentiek mellett a válaszadók mintegy 21,5 százaléka említette, hogy a pályaválasztás során a középiskolák honlapjain között információkra támaszkodott. Az elkészült tanulói interjúk szerint különösen népszerűek az intézmények honlapjain elhelyezett bemutatkozó kisfilmek, videók, amelyeket gyakorta a már középiskolában tanuló diákok részvételével/bevonásával készítenek az intézmények.

A szórólapok, illetve a kifejezetten a pályaválasztást segítő honlapok ugyanakkor a felmérés eredményei szerint csak mérsékelt jelentőséggel bírnak a pályorientációban (13,9%), hasonlóan az olyan országos szakmai kiállításokhoz, rendezvényekhez (4,8%), mint az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari kiállítás, vagy a zömmel megyei szintű, illetve nagyobb városokra korlátozódó Farmer Expók, gazdarendezvények (24. ábra).

24. ábra: **A jelenlegi középiskola kiválasztását segítő pályorientációs tényezők szerepe a válaszadó tanulóknak körében, %**

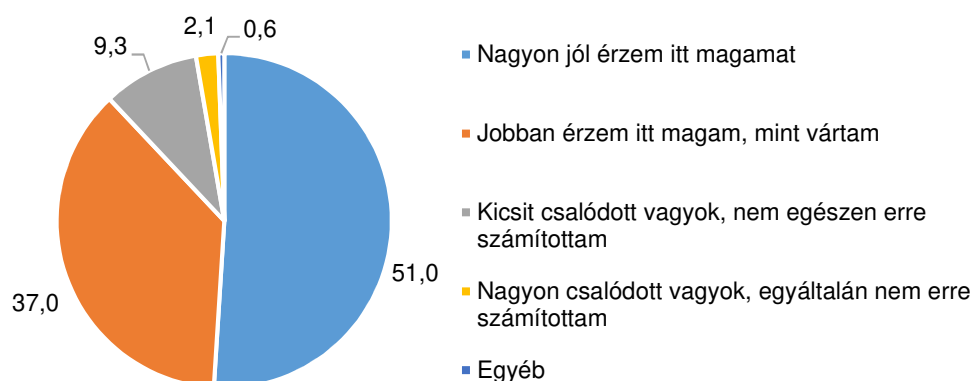

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

3.5. Középiskolai tapasztalatok, jövőre vonatkozó tervek

Mind a sikeres középiskolai karrierút, mind pedig a későbbi pályán maradás szempontjából alapvető jelentőséggel bír, hogy az agrárszakképzésbe belépett tanulók milyen tapasztalatokat szereznek iskolájukban. **A válaszadó tanulóknak fele (51,0%) jelenlegi iskolájában megtalálta számításait, további közel 40 százalékuk annál lényegesen kedvezőbb benyomásokat szerzett, mint az előzetes várakozásai voltak.** A lemorzsolódás kockázata elsősorban a tanulók azon bő 10 százalékát érintheti, akik úgy értékelik, hogy eddigi tapasztalataik előzetes várakozásaikkal ellentétesek. A tanulók szűkebb köre (2,1%) kifejezetten csalódottnak érzi magát, tekintve, hogy egyáltalán nem azt tapasztalta jelenlegi iskolájában, mint amire a középiskola kiválasztásakor számított (25. ábra). E tanulói csoport esetében a lemorzsolást, iskolaelhagyást megelőzendő, indokolt lehet az intézményen belüli szakmaváltás megfontolása, támogatása.

25. ábra: **Tapasztalatuk a jelenlegi iskoláról a válaszadó tanulóknak körében, %**

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

A szakmaválasztás preferenciáinak megismerése céljából a felmérés keretében arra kértük az agrárszakképzésben résztvevő tanulókat, hogy különböző dimenziók (ismeretszerzés lehetősége, elérhető jövedelem mértéke, elhelyezkedési lehetőségek, stb.) mentén értékeljék választott szakmájukat. **A felsőrlt szempontok közül a legtöbb tanuló (55,0%) a választott szakma személyes képességek, kompetenciák hasznosítását lehetővé tevő szerepét emelte ki, ezt követte lényegében azonos súllyal (46%) az új dolgok, területek megismerése, a változatos munkavégzési lehetőség és a biztos elhelyezkedés.**

A válaszadó tanulók mindössze harmada (34,7%) véli úgy, hogy a szakma megszerzését követően kedvező fizetésre tehet szert és közel ugyanennyien (29,6%) gondolják úgy, hogy az agrár-szakképzettség megszerzése új, modern gépek, technológiák használatát teszi majd számukra lehetővé. A kérdésre választ adó tanulók negyede (25,8%) véli úgy, hogy az agrárszakma megszerzésével a maga ura lehet, és mindössze 10 százalékuk van azon az állásponton, hogy az agrárszakmában történő elhelyezkedéssel a legújabb informatikai eszközök használatára nyílik módja (26. ábra).

26. ábra: Vélemények a jelenlegi szakmáról a válaszadó tanulók körében, %

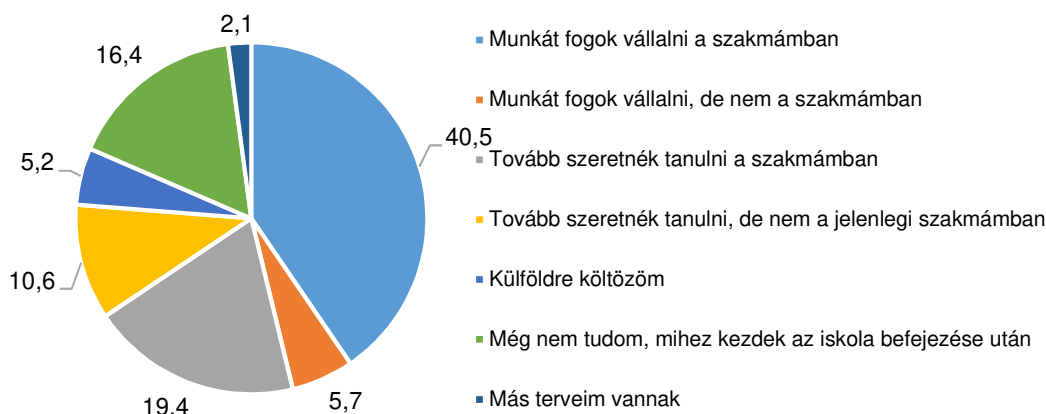

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

A szakmával kapcsolatos várakozások mellett hangsúlyos kérdésként merült fel, hogy a tanulók hogyan képzeli el a jövőjüket a középiskola befejezését, a szakmai végzettséget megszerzését követően. **A jelenleg tanult szakmában a válaszadó tanulók 40,5 százaléka képzeli el a jövőjét.** Az interjúk információk és statisztikák alapján ismert rendkívül alacsony továbbtanulási arányokat tekintve meglepő, hogy a megkérdezett kilencedikesek ötöde (19,4%) jelenlegi szakmájában/szakterületén tovább szeretne tanulni.

Emellett meghatározó (15,4%) azon tanulók aránya, akik számára a középiskola befejezése olyan távolinak tűnik, hogy terveket jelenleg még nem tud megfogalmazni. A tanulók fennmaradó negyedrésze más szakmában/illetve más ágazatban tervezi a munkavállalást, továbbtanulást. Külföldi munkavállalást a válaszadó tanulók mindössze 5,2 százaléka tervez (27. ábra).

27. ábra: Tervek a középiskola befejezését követően a válaszadó tanuló körében, %

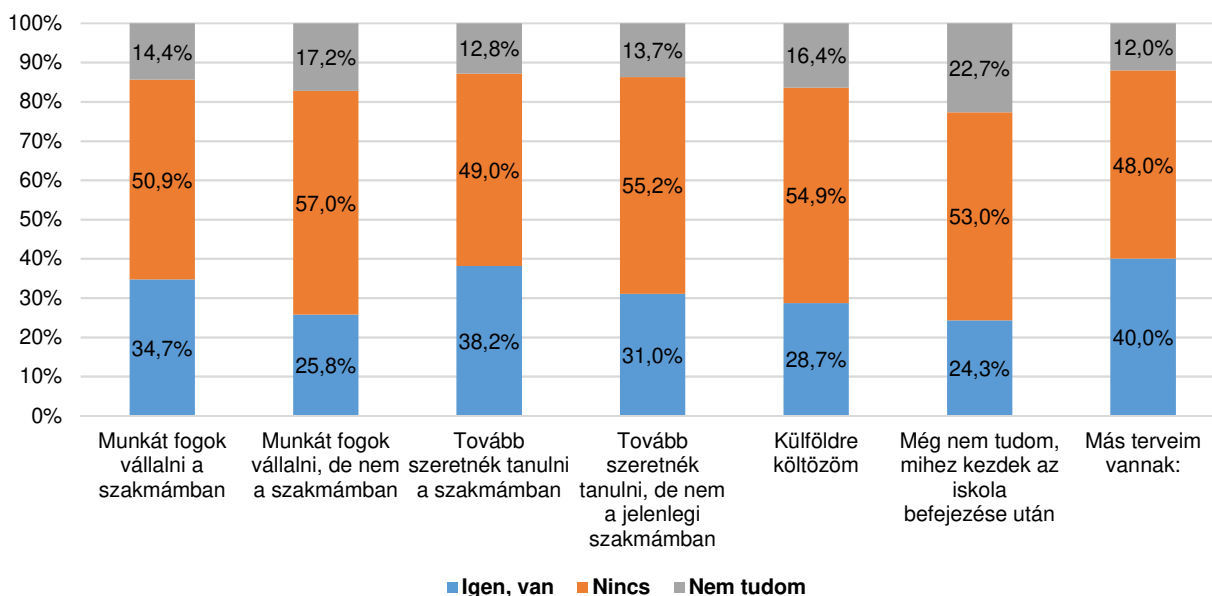
Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

3.6. A tanulók jövőbeni terveit befolyásoló tényezők

Az elemzés során megvizsgáltuk, hogy van-e összefüggés a tanulók középiskola befejezését követő, jövőbeni terveit, valamint az agráriumhoz való kötődés, az iskola- és pályaválasztással kapcsolatos motivációk, valamint az iskolában szerzett eddigi tapasztalatok között.

A kapcsolatokat vizsgálatát keresztábra elemzésekkel végeztük. Minden elemzésbe bevont változó szignifikáns összefüggést mutatott a jövőbeni elképzelések mikéntjével. Elsőként a szülők/nevelőszülők agrárirányultságának a tanulók terveire gyakorolt hatását vizsgáltuk, melyen belül a szülők agrárvégzettsége, illetve az agráriumban való foglalkoztatottsága szinte azonos képet mutatott a terveket illetően.

28. ábra: A felmérésben résztvevő tanulók jövőbeni terveit aszerint, hogy a szülőknek/nevelőszülőknek van-e agrárvégzettsége

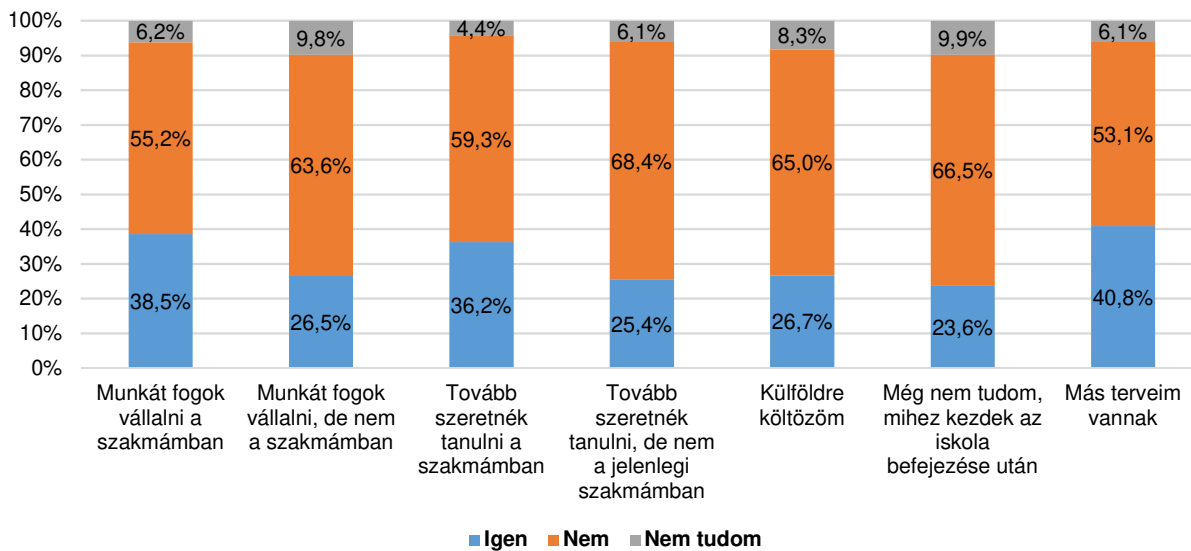

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

Az agrár-végzettséggel rendelkező és/vagy az agráriumban foglalkoztatott szülők gyermekei magasabb arányban képviseltetik magukat az iskolában a csoportokban, akik a tanult szakmában akarnak elhelyezkedni, vagy továbbtanulni az iskola befejezése után. Ebben a két csoportban 34 és 38 százalék között mozog azoknak a válaszadó tanulóknak az aránya, akiknek a szülei valamilyen kötődéssel rendelkeznek az agráriumhoz, míg a magukat más pályán elképzelő diákok körében ez az arány 25 százalék körüli.

Kivételt képez a „Más terveim vannak” kategória, ahol 40 százalék volt az agrárvégzettségű/szakmájú szülőkkel rendelkező tanulók aránya, de a szabadszavas válaszok alapján ebben a csoportban is többségben voltak azok a tanulók, akik valamilyen formában mezőgazdasági tevékenységet/képzést képzelnek el a jövőben (28. és 29. ábra).

29. ábra: A felmérésben résztvevő tanulók jövőbeni tervei aszerint, hogy a szülők/nevelőszülők az agráriumban foglalkoztatottak-e

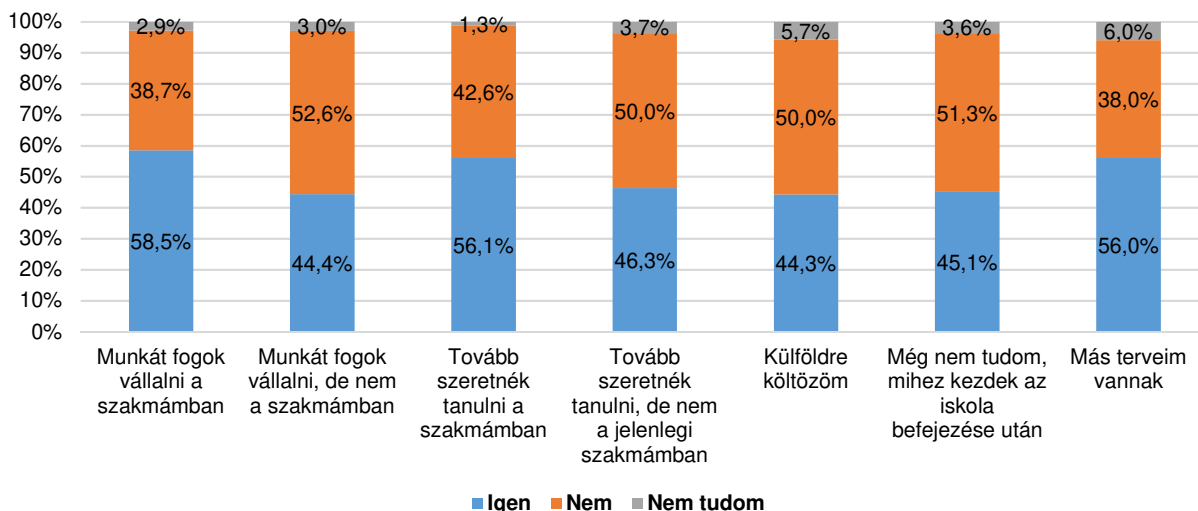

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

A felmérésben résztvevő 9. évfolyamos tanulók terveit a vizsgálat eredményei szerint leginkább az befolyásolta, hogy része-e az életének a gazdálkodás valamilyen formája, vagyis a család otthon végez-e valamilyen mezőgazdasági tevékenységet. Azoknak a tanulóknak, akik azt tervezik, hogy az iskola befejezése után munkát vállalnak a tanult szakmában, 58,5 százaléka otthon is részese a gazdálkodásnak, de hasonlóan magas volt az arányuk (56,1%) azon válaszadók körében is, akik a továbbtanulást tervezik szakmán belül.

Hasonlóan a fent vizsgált szempontokhoz, ebben a kérdéskörben is a felsoroltaktól eltérő tervekkel rendelkezők körében jelenik meg markánsan az agrárérinthettségű tanulók csoportja (56,0%). Azon tanulók körében, akik nem a jelenleg tanult szakmában képzelik el a jövőjüket, 45 százalék azoknak az aránya, akik otthon is mezőgazdasággal foglalkoznak (30. ábra).

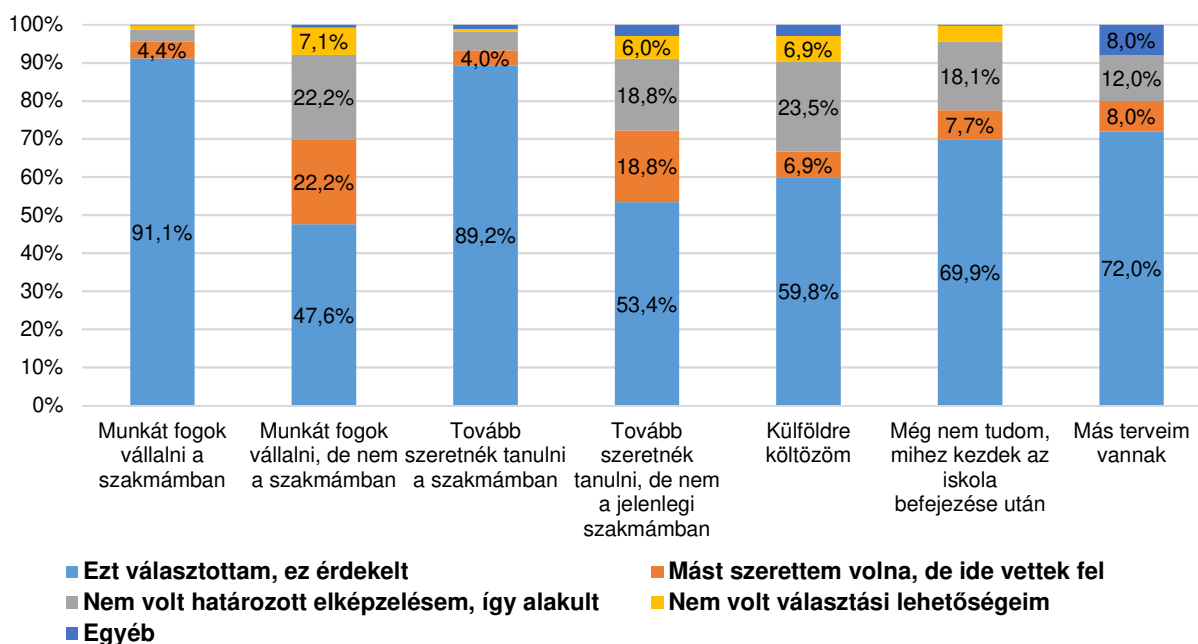
30. ábra: A felmérésben résztvevő tanulók jövőbeni tervei aszerint, hogy a folytatnak-e valamilyen mezőgazdasági tevékenységet

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

A 31. ábra azt szemlélteti, hogy a tanulók jövőbeni elképzelései milyen kapcsolatban állnak az iskolaválasztás okával. Az eredmények alapján megállapítható, hogy **azok a tanulók, akik az adott agrárszakképzést az érdeklődésüknek megfelelően választották, ezt az irányt képzelik el a jövőjüket tekintve is**, hiszen a terveik szerint a szakmájukban munkát vállalni akarók körében 91,1 százalék, a szakmában tovább tanulni akarók között pedig 89,2 százalék volt azoknak az aránya, akik céltudatosan választották az adott agrárszakképző intézményt. Ezzel szemben azon válaszadó tanulók között, akik nem a tanult szakmában tervezik a munkavállalást, vagy továbbtanulást, ez az érték mindössze 47,6, illetve 53,4 százalék volt.

31. ábra: A felmérésben résztvevő tanulók jövőbeni tervei az iskolaválasztás oka szerint

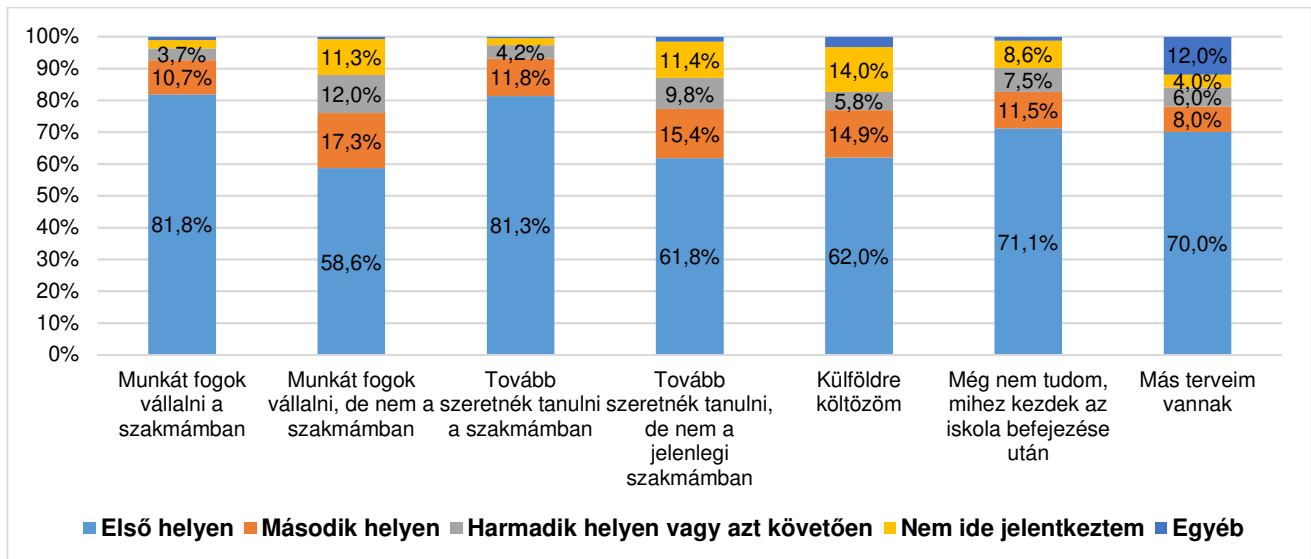

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

Ebben a két csoportban volt a legmagasabb a „kényszer” iskolaválasztók aránya is, akik vagy más szerettek volna, de az adott intézménybe sikerült csak bejutniuk, vagy nem volt határozott elképzelésük a jövőt illetően. Szintén ezekben a körökben, illetve a külföldre költözést fontolgató diákok között volt mind közül a legmagasabb azoknak a válaszadóknak az aránya (6-7%), akik számára nem volt más választási lehetőség a középiskolai tanulmányokat illetően.

A fenti megállapítást támasztja alá az is, hogy a **szakma iránt elkötelezett válaszadó tanulók zöme (több mint 80 százaléka) első helyen jelölte meg azt az intézményt, ahol jelenleg tanul.** A más szakmák iránt érdeklődő, illetve a bizonytalan tanulók körében sok esetben a harmadik, vagy azt követő helyen lett megjelölve az adott iskola (10 százalék körül, az elkötelezett hallgató csoportok 4 százalékával szemben), sőt ezekben a válaszadói csoportokban 10 százalék fölötti volt azoknak a gyerekeknek az aránya, akik nem is ezekbe az intézményekbe jelentkeztek (32. ábra).

32. ábra: **A felmérésben résztvevő tanulók jövőbeni tervei az iskola megjelölésének sorszáma szerint**

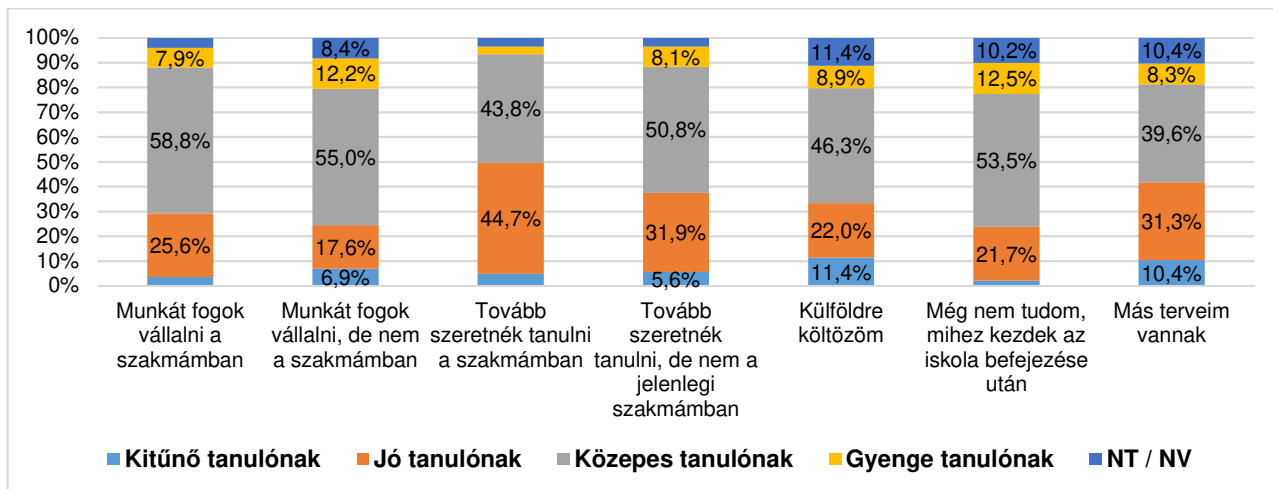

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

A tanulók szubjektív tanulmányi szintje az eddigieknél változatosabb képet mutat. A magukat kitűnő tanulónak valló diákok a jövőt külföldön elképzelő csoport körében volt mind közül a legmagasabb, 11,4 százalékkal, ezt követően a más tervekkel rendelkezők között, ahol 10,4 százalék volt az arányuk. Emellett a terveik szerint szakmaelhagyók körében is nagyobb mértékben képviseltették magukat, mint a szándékaik szerint a tanult szakmát folytató tanulók között.

A magukat jó tanulónak minősítő hallgatók aránya a szakmában tovább tanulni szándékosok között volt a legmagasabb, 44,7 százalék, a szintén továbbtanulást fontolgató tanulók között pedig 31,9 százalék, ami a második legmagasabb érték volt mind közül. A közepes eredménnyel tanuló válaszadók legnagyobb részt a tanult szakmában és a szakmán kívül munkát vállalni szándékozó tanulók között volt a legmagasabb (58,8, valamint 55,0%). A magukat gyenge tanulónak minősítő válaszadók aránya szintén azokban a csoportokban volt a legmagasabb, melyekben nem merül fel a továbbtanulás lehetősége (33. ábra).

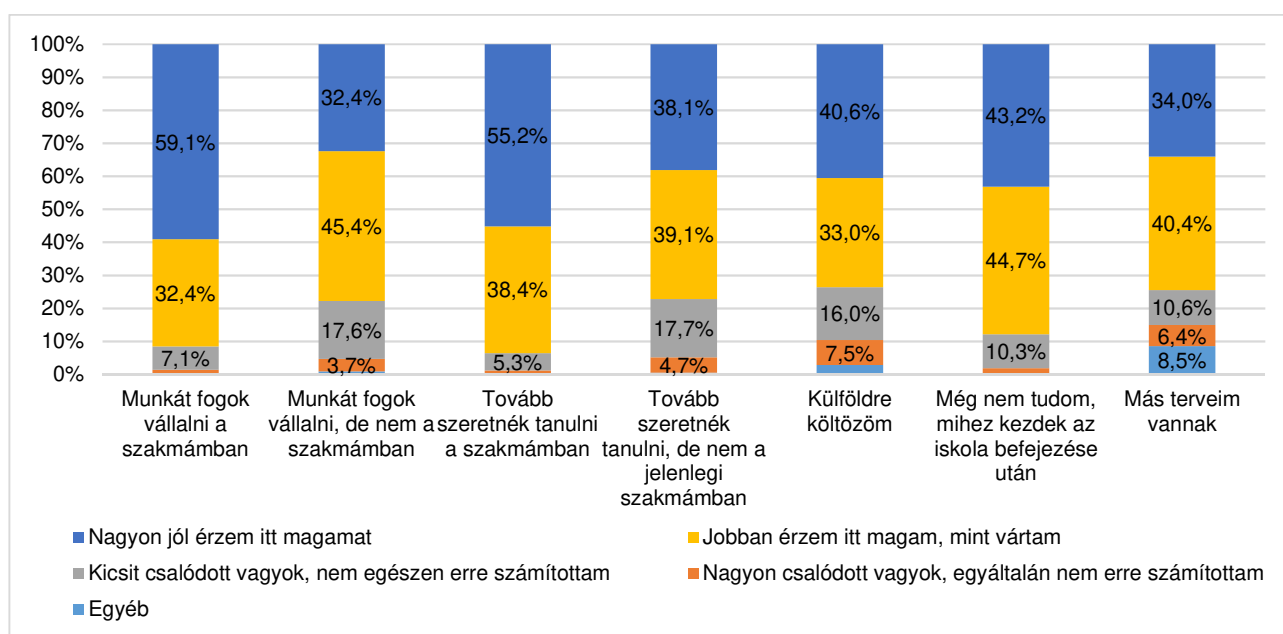
33. ábra: A felmérésben résztvevő tanulók jövőbeni tervei a szubjektív tanulmányi eredményük szerint

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

A megkérdezett tanulók jelenlegi agrárszakképző intézményükkel való elégedettsége szintén összefügg a jövőbeni tervek irányával. **A szakmájuk iránt elkötelezett tanulók inkább elégedettek az iskolájukkal, mint a társaik.** A szakmában elhelyezkedni szándékozó válaszadók körében 59,1 százalék azoknak az aránya, akik nagyon jól érzik magukat az iskolájukban, emellett 32,4 százalékos aránnyal részesednek ebben a körben azok a tanulók, akik jobban érzik magukat az adott intézményben, mint várták. Ezek az értékek a szakmában továbbtanulást tervezők között 55,2, valamint 38,4 százalék voltak. A jelenlegi agrárszakképző intézményben valamilyen mértékben csalódott gyerekek aránya a jövőjüket külföldön elképzelők körében volt a legmagasabb (együtt 23,5%), de a szakmaelhagyók között is magasabb volt az átlagosnál (együtt 21,3 és 22,3%) (34. ábra).

34. ábra: A felmérésben résztvevő tanulók jövőbeni tervei a jelenlegi iskolával kapcsolatos tapasztalatuk szerint

Forrás: AKI (Tanulói felmérés, 2018)

Az összefüggés-vizsgálat eredményeit összefoglalva elmondható, hogy **az agrárszakképzésben résztvevő 9. évfolyamos tanulók zöme határozott elképzelésekkel rendelkezik a jövőjét illetően.** Az agráriumban való elhelyezkedés, vagy a választott szakmában/szakterületen történő továbbtanulást **befolyásolja a családi háttér,** gyengébben, ha a szülők agrárvégzettséggel rendelkeznek, vagy az agráriumban foglalkoztatottak, erősebben, ha a család saját gazdaságban végez valamilyen mezőgazdasági tevékenységet.

Az előzetes várakozásainkat felülmúlta azon tanulók aránya, akik tudatos tervezéssel választottak iskolát és a jövőjüket is az adott szakmában képzelik el. Ez a csoport jellemzően célirányosan választott intézményt és elégedettebb az iskolájával, mint társai. Kevésbé szakágspecifikus, mint inkább általános jellemző, hogy **a jövőbeni terveket befolyásolja a jelenlegi tanulmányi teljesítmény:** már a középiskola korai szakaszában is a jó eredménnyel teljesítők gondolkodnak inkább továbbtanulásban, a közepes, vagy gyenge tanulók elsősorban a munkaerőpiacon való elhelyezkedést preferálják az iskola befejezése után.

Forrásjegyzék:

- Állami Számvevőszék (ÁSZ)(2012): Jelentés a mezőgazdasági középfokú szakoktatás és szaktanácsadás intézményeinek ellenőrzéséről. 2012. október
<https://asz.hu/storage/files/files/%C3%96sszes%20jelent%C3%A9s/2012/12104j000.pdf>
- Andor, M és Liskó, I. (1999): Iskolaválasztás és mobilitás, Iskolakultúra.
<http://mek.oszk.hu/03600/03672/03672.pdf>
- Berényi Eszter (2015): Kudarcs-rutinok vagy megoldás-keresés – probléma-narratívák a szakképzésben. In: Fehérvári Anikó és Tomasz Gábor (szerk.): Kudarcsok és megoldások. OFI, Budapest. 89–108
- Borbély-Pecze, T.B. (2016): Szakképzés és pályorientáció – tévutak és lehetőségek. In: Educatio 2016/1. 59-69 pp.
- Borbély-Pecze, T.B.; Gyöngyösi, K.; Juhász, Á. (2013a): Az életút-támogató pályorientáció a köznevelésben. (1. rész) A pályorientáció új szemlélete és a hazai helyzet In: Új Pedagógiai Szemle 5-6. 32-49 pp.
- Borbély-Pecze, T.B.; Gyöngyösi, K.; Juhász, Á. (2013b): Az életút-támogató pályorientáció a köznevelésben. (2. rész) Pályorientációs szakpolitika – alapelvek és javaslatok. In: Új Pedagógiai Szemle 7-8. 32-47 pp.
- Cedefop (2011a): A magyarországi szakképzés rövid áttekintése. Luxemburg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2011. p. 98.
- Cedefop (2011b): The benefits of vocational education and training. (Letöltve: <http://www.cedefop.europa.eu/node/11742>)
- Csákó, M. (2016): A szakképzés és az európai integráció. In: Educatio 2016/1 3-10 pp.
- ELPGN (2015): Guidelines for Policies and Systems Development for Lifelong Guidance: A Reference Framework for the EU and for the Commission, ELPGN Tools No. 6., Finland <http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/english/elgpn-tools-no-6-guidelines-for-policies-and-systems-development-for-lifelong-guidance/>
- Európai Bizottság (2017): Early school leavers. (European Semester Thematic Factsheet) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester_thematic-factsheet_early-school-leavers_en_0.pdf
- Eurostat (2018): Early leavers from education and training. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Early_leavers_from_education_and_training
- Farkas, É. (2007): Rendszerváltás a szakképzésben. A szakképzés szerkezeti, tartalmi átalakulása Magyarországon 1989 után, különös tekintettel az iskolarendszerű szakképzés reformjának jellemzőire a képzést végző intézmények aspektusából, Doktori (PhD) disszertáció, Debrecen
- Hegyi-Halmos, N. (2016): Az iskolai pályorientáció szerepe és gyakorlata a hazai köznevelési intézményekben – A pedagógusok vélekedései a pályorientáció iskolai szerepéről a gimnáziumokban, Doktori (PhD) disszertáció, ELTE
- Hutflesz, M. (2011): A továbbtanulást és a pályaválasztást befolyásoló tényezők megítélése a 7., 8. osztályos tanulók körében, PannonPorta Kft. Szombathely, http://www.pgzs.si/upload/File/2012/VAS_AI.pdf
- Jackson, C. (2013): Az Európai Pályorientációs szakpolitikai hálózat (ELGPN) szakszótára, ELGPN Glossary, Budapest http://eletpalya.munka.hu/c/document_library/get_file?uuid=3819a188-6e0e-400c-ac64-e2a5894a3ad0&groupId=43711

- Kenderfi, M. (2011): Pályaorientáció. Szent István Egyetem. https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_palyaorientacio/index.html
- *Marope, P.T.M.; Chakroun, B.; Holmes K.P. (2015): Unleashing the Potential Transforming Technical and Vocational Education and Training.* Unesco Publishing
- OECD (2011): Skills for Innovation and Research. OECD Publishing. p. 146.
- OFI (2009): A tudás szerepe és tartalma. Letöltve: <http://ofi.hu/tudas-szerepe-es-tartalma>
- Oktatási Hivatal (2017): A lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/lemorzsolodas/ESL_utmutato_2017_2.pdf
- Páskuné Kiss, J. (2015): A pályaorientáció pszichológiai alapjai, Debreceni Egyetemi Kiadó, Szaktárnet-könyvek 28.
- Polónyi, I. (2004): A felnőttképzés megtérülési mutatói. Kutatás közben. Felsőoktatási Kutató Intézet, Budapest.
- Rosegrant, M. and Cline, S. (2003): Global food security: challenges and policies. Science, 1917–1919.
- Sági, M. (2009): Az iskolaválasztás oksági modellje – a racionálistcselekvés-elmélet alapján <http://ofi.hu/az-iskolavolasztas-oksagi-modellje-racionaliscselekves-elmelet-alapjan>
- Solymosi, K. (2013): Iskolaválasztás – a háttérben húzódó motivációk és nézetek In: Vzdělávanie, výskum a metodológia, ISBN 978-80-971251-1-0. <http://www.irisro.org/pedagogia2013januar/0501SolymosiKatalin.pdf>
- Suhajda, Cs. J. (2017): A pályaorientációs tevékenység változása és megvalósulás a köznevelésben a rendszerváltozástól napjainkig különös tekintettel az információs folyamatokra, Doktori (PhD) értekezés, Pécs
- Szilágyi, K. (2012): Munka-pályatanácsadás, mint humán szolgáltatás In: Szilágyi Klára (2012 szerk.): A pályaorientáció szerepe a társadalmi integrációban, ELTE, TÁTK, Budapest
- The Institute for Higher Education Policy (1998): Reaping the benefits defining the Public and Private Value of Going to College. p. 26. (Letöltve: <http://www.nyu.edu/classes/jepsen/ihepMar98.pdf>)
- Tratnyek, M (2014): Az élethosszig tartó pályaorientáció szektorközi megközelítése In: Életpálya tanácsadás. 2014. IV. szám. http://epa.oszk.hu/02500/02512/00009/pdf/EPA02512_eletpalya_tanacsadas_2014_04_06-10.pdf
- Varga, J. (szerk.) (2018): A közoktatás indikátorrendszere 2017. MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaságtudományi Intézet
- Velkey, G. (2011): A (szak)képzés hazai rendszere, működési zavarai és megújítása. Doktori (PhD) értekezés, Pécs
- Zsoldos, A. (2016): A szakképzés története, jelenlegi helyzete és megítélése Magyarországon, Doktori (PhD) disszertáció, Miskolc
- Xantus, L. (1983): A tanácsadási stratégiák a pályaválasztásban. In: Ritoókné Ádám Magda. (1995) A tanácsadás pszichológiája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- 1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről.
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről.
- 2015. évi LXV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról.
- 1040/2015. (II. 10.) Kormányhatározat. A „Szakképzés a gazdaság szolgálatában” című koncepcióról.
- 1248/2015. (IV. 23.) Kormányhatározat. A Tessedik Sámuel Agrárszakképzési Koncepcióról.
- 134/2016. (VI. 10.) Kormányrendelet az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként résztvevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról.
- 1163/2017. (III. 31.) Kormányhatározat a hazai mezőgazdasági gépgyártás az Irinyi terv keretében történő fejlesztési lehetőségeiről.

1. melléklet: **Képzések és tanulói létszámok szakmák szerint a 2018. évi tanulói létszám csökkenő sorrendjében (2013-2018)**

Szakmák	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)
Mezőgazdasági gépész	42	1325	49	2068	48	2434	42	2430	39	2583	39	2679
Pék	69	2063	73	2415	62	2353	57	2152	60	1969	59	1803
Gazda	50	1202	51	1314	45	1246	28	1236	24	1056	24	1026
Lovász	15	291	16	378	18	578	19	669	17	701	19	740
Virágkötő és virágkereskedő	11	219	20	384	21	445	19	437	20	544	20	617
Húsipari termékgyártó	40	1130	36	1115	29	958	27	843	27	764	25	566
Mezőgazdasági technikus	25	433	25	635	27	751	27	750	32	731	32	529
Kertész	32	662	32	730	36	770	26	609	22	557	24	515
Környezetvédelmi technikus	15	256	16	353	14	345	18	358	25	422	26	434
Mezőgazdasági gépésztechnikus	14	209	16	377	16	377	18	414	19	365	25	403
Kerti munkás	32	474	41	462	35	429	32	409	36	454	36	381
Kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó	0	0	0	0	0	0	1	13	13	212	13	344
Parkgondozó	17	233	27	334	30	395	29	403	32	367	30	308
Erdészeti és vadgazdálkodási technikus	19	461	22	747	15	748	12	778	17	680	13	302
Dísznövénykertész	36	798	32	764	27	488	20	376	12	324	10	301
Pék-cukrász	29	1415	28	1246	24	692	21	313	0	0	15	296
Élelmiszeripari technikus	13	201	13	279	13	266	12	203	16	294	20	292
Erdészeti szakmunkás	16	396	14	398	10	412	7	343	8	316	10	268
Családellátó	0	0	3	43	6	112	15	217	18	252	17	267
Sütőipari és gyorspékségi munkás	4	46	9	149	12	184	13	190	12	184	15	170
Szőlész-borász	5	70	8	158	8	154	7	133	8	159	8	149
Mg-i gépjavitó	3	42	4	51	5	73	10	139	10	121	9	129
Mg-i gazdaasszony, falusi vendéglátó	16	406	19	482	22	510	20	484	17	255	13	120
Egyéb ⁴	270	5293	184	3302	119	2025	103	1773	108	1970	114	2008
Összesen	773	17625	738	18184	642	16745	583	15672	592	15280	616	14647

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

⁴ Egyéb: minden olyan képzés, ami 10-nél kevesebb képzési helyen volt elérhető 2018-ban

2. melléklet: **Sikeres vizsgát tett tanulók száma az összes szakma szerint a 2018. évi létszám csökkenő sorrendjében (2013-2018)**

Szakma	Sikeres vizsgát tett (fő)					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Erdészeti és vadgazdálkodási technikus	0	69	258	389	320	460
Mezőgazdasági gépész	33	73	132	595	486	426
Mezőgazdasági technikus	154	204	297	517	417	400
Pék	286	305	352	379	389	360
Mezőgazdasági gépésztechnikus	16	32	149	149	182	244
Élelmiszeripari technikus	0	0	113	103	116	185
Környezetvédelmi technikus	12	6	115	118	146	184
Vadgazdálkodási technikus	42	38	2	0	11	167
Lovász	20	6	55	122	147	166
Gazda	124	193	181	280	199	161
Húsipari termékgyártó	261	216	181	221	161	156
Kerti munkás	124	94	157	149	93	134
Parkgondozó	81	53	120	131	112	117
Kertész	4	11	60	141	121	117
Virágkötő és virágkereskedő	0	0	45	62	74	114
Mezőgazdasági gépjavító	0	34	32	69	117	96
Parképítő és fenntartó technikus	0	0	56	23	25	85
Mezőgazdasági gazdaasszony, falusi vendéglátó	4	9	22	141	64	82
Családellátó	0	0	6	36	51	75
Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus	0	0	15	28	8	71
Sütőipari és gyorspékségi munkás	0	12	30	68	69	60
Édesipari termékgyártó	14	8	27	12	23	56
Erdészeti szakmunkás	46	50	76	55	69	56
Virágkötő	0	0	12	27	36	53
Dísznövénykertész	194	171	152	185	131	49
Élelmiszeripari analitikus technikus	0	0	19	27	17	44

Szakma	Sikeres vizsgát tett (fő)					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Állattenyésztő és állategészségügyi technikus	0	8	33	47	38	42
Szőlész-borász	0	0	0	27	39	37
Erdésztechnikus	169	171	18	32	25	30
Belovagló	0	13	7	16	11	26
Hulladékgazdálkodó szaktechnikus	0	0	0	13	0	25
Élelmiszeripari szakmunkás	0	0	0	20	37	20
Hulladékgyűjtő és -szállító	0	0	5	4	7	15
Mezőgazdasági munkás	0	0	3	0	6	15
Sütő- és cukrászipari szaktechnikus	0	0	0	27	14	15
Virágdekoratőr	0	0	0	17	7	15
Biogazdálkodó	0	0	0	0	0	14
Élelmiszeripari gépészmunkás	0	0	0	17	11	13
Környezetvédelmi-mérés szaktechnikus	0	0	0	22	9	13
Települési környezetvédelmi szaktechnikus	0	0	0	15	0	13
Állatgondozó	13	17	8	44	2	12
Falusi vendéglátó	0	7	10	13	10	10
Patkolókovács	0	5	0	0	7	9
Állattartó szakmunkás	0	0	0	0	0	7
Növényvédelmi szaktechnikus	0	0	0	0	10	7
Kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó	0	0	0	0	0	6
Vidékfejlesztési szaktechnikus	0	4	0	7	8	5
Csontozó munkás	0	0	0	4	0	3
Mézeskalács-készítő	3	0	13	0	5	3
Agrár áruforgalmazó szaktechnikus	0	0	0	4	0	0
Agrárgazdasági gépszerelő, gépjavító	24	0	11	25	0	0
Agrárkörnyezetgazda	0	37	0	0	0	0
Agrárközgazdasági és áruforgalmazó technikus	25	25	12	0	0	0
Agrár-közgazdasági és -áruforgalmazó technikus	42	49	0	17	14	0
Agrárrendész	10	6	7	0	0	0

Szakma	Sikeres vizsgát tett (fő)					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Agrártechnikus	5	0	0	0	0	0
Állategészségügyi technikus	20	25	0	0	0	0
Állattenyésztő	18	7	0	0	0	0
Állattenyésztő (baromfi és kisállat)	0	0	8	6	0	0
Állattenyésztő (sertés)	10	0	0	6	0	0
Állattenyésztő (szarvasmarha)	8	12	9	0	0	0
Állattenyésztő technikus	17	0	0	0	0	0
Általános állattenyésztő	26	24	26	0	0	0
Bor- és pezsgőgyártó szaktechnikus	0	0	0	17	0	0
Bor- és pezsgőgyártó technikus	44	37	14	10	11	0
Borász	38	51	36	3	0	0
Családi gazdálkodó	0	0	0	0	0	0
Csatornamű-kezelő	0	0	0	0	0	0
Dísznövény- és zöldségtermesztő	20	0	0	0	4	0
Édesiparitermék-gyártó	0	14	0	0	0	0
Élelmiszer-analitikus technikus	0	0	0	0	0	0
Élelmiszer-higiénikus	26	12	8	7	4	0
Élelmiszer-ipari gépész	0	0	0	0	0	0
Élelmiszer-ipari technikus (a szakterület megjelölésév)	0	0	0	0	0	0
Élelmiszer-minősítő technikus	0	13	0	0	0	0
Energetikai környezetvédő	16	17	8	9	0	0
Erdészeti gépésztechnikus	7	0	8	0	0	0
Erdőművelő	6	0	0	0	0	0
Erjedés- és üdítőitalipari szaktechnikus	0	0	0	0	0	0
Erjedés- és üdítőitalipari technikus	0	7	0	0	0	0
Erjedés- és üdítőital-ipari termékgyártó	6	7	4	0	0	0
Faiskolai kertész	0	0	0	0	0	0
Földmérő és térinformatikai technikus	67	48	32	22	19	0

Szakma	Sikeres vizsgát tett (fő)					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Földmérő, térképész és térinformatikai technikus	0	6	0	0	0	0
Fűszernövény-termesztő	0	20	3	0	0	0
Gyógy- és fűszernövénytermesztő	0	0	0	0	0	0
Gyógynövénytermesztő	2	30	0	0	0	0
Gyümölcsstermesztő	26	23	18	0	0	0
Hulladékfeldolgozó gép-kezelő	0	0	2	0	0	0
Hulladékgazdálkodási technológus	46	24	0	0	0	0
Hulladékgazdálkodó	30	80	34	25	25	0
Hús- és baromfiipari szaktechnikus	0	0	0	9	6	0
Hús- és baromfiipari technikus	8	8	0	0	0	0
Húsiipari szakmunkás	25	41	42	0	0	0
Húskészítmény gyártó	0	0	4	0	0	0
Kertész és növényvédelmi technikus	35	12	15	6	5	0
Kertész- és növényvédelmi technikus	0	14	0	0	0	0
Környezetvédelmi mérés-technikus	44	72	16	14	17	0
Környezetvédelmi technikus (a szak megjelölésével)	18	0	0	0	0	0
Lótarló és -tenyésztő	84	68	58	34	0	0
Lótenyésztő	29	64	47	0	0	0
Lovastúra-vezető	12	8	0	0	0	0
Mezőgazdasági gazdaasszony	0	11	0	0	0	0
Mezőgazdasági gépszerelő, gépjavító	186	216	161	51	1	0
Mezőgazdasági gépüzemeltető, gépkarbantartó	0	0	0	0	0	0
Motorfűrész-kezelő	0	0	0	0	6	0
Növénytermesztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	313	267	310	33	0	0
Növénytermesztő és növényvédelmi technikus	0	10	0	0	0	0
Növénytermesztő gépész	12	73	0	0	0	0
Nukleáris energetikus	14	10	11	12	9	0
Parképítő és -fenntartó technikus	135	72	24	33	46	0
Pék-cukrász	411	385	392	313	241	0

Szakma	Sikeres vizsgát tett (fő)					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sütőipari munkás	25	17	8	2	0	0
Sütő- és cukrászipari technikus	136	145	39	55	57	0
Sütő- és cukrászipari technikus	136	145	39	55	57	0
Sütő- és cukrászipari technikus	136	145	39	55	57	0
Sütő- és cukrászipari technikus	136	145	39	55	57	0
Sütő- és cukrásztechnikus	0	18	0	0	0	0
Szennyvíztechnológus	6	5	8	4	7	0
Szőlő- és gyümölcsstermesztő	4	12	16	0	0	0
Szőlőtermesztő	10	7	0	1	0	0
Tartósítóiipari szakmunkás	0	0	0	0	0	0
Tartósítóiipari termékgyártó	21	11	0	0	0	0
Tejipari szakmunkás	0	0	0	0	0	0
Tejtermékgyártó	12	17	2	0	0	0
Települési környezetvédelmi technikus	32	33	12	7	13	0
Természet- és környezetvédelmi technikus	71	38	10	8	30	0
Természetvédelmi szaktechnikus	0	0	0	6	0	0
Virágkötő-berendező	0	0	0	0	0	0
Víz- és csatornaműkezelő	0	0	7	0	0	0
Vízgazdálkodó	95	48	6	0	7	0
Vízműkezelő	14	5	0	0	0	0
Vízügyi technikus	40	48	85	32	17	0
Zöldség- és gyümölcsfeldolgozó	0	0	5	7	3	0
Zöldség- és gyümölcsstermesztő	0	0	0	0	12	0
Zöldségtermesztő	83	104	94	10	0	0

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

3. melléklet: **A lányok, az évfolyamismétlők, a sikeres vizsgát tett tanulók és a hátrányos helyzetű sikeres vizsgát tett tanulók aránya az összes szakma szerint (2018)**

Szakmák	Lányok aránya (%)	Évfolyamismétlők aránya (%)	Sikeres vizsgázók aránya (%)	Hátrányos helyzetű sikeres vizsgázók aránya (%)
Állatgondozó	17,4	0,0	100,0	0,0
Állattartó szakmunkás	36,7	14,4	100,0	0,0
Állattenyésztő és állategészségügyi technikus	54,3	0,0	79,2	0,0
Belovagló	78,0	0,0	92,9	0,0
Biogazdálkodó	26,7	0,0	93,3	0,0
Családellátó	67,8	4,1	100,0	14,7
Családi gazdálkodó	57,5	9,4	0,0	0,0
Csontozó munkás	0,0	8,8	100,0	0,0
Dísznövénykertész	60,5	6,3	94,2	0,0
Édesipari termékgyártó	80,4	10,1	66,7	11,9
Élelmiszeripari analitikus technikus	66,7	0,0	78,6	0,0
Élelmiszeripari gépésztechnikus	0,0	0,0	56,5	0,0
Élelmiszeripari szakmunkás	61,5	0,0	100,0	15,0
Élelmiszeripari technikus	59,2	0,3	95,4	0,5
Erdészeti és vadgazdálkodási technikus	9,3	0,0	86,3	1,3
Erdészeti gépésztechnikus	0,0	0,0	0,0	0,0
Erdészeti szakmunkás	3,0	12,7	65,9	9,4
Erdésztechnikus	13,9	0,8	96,8	0,0
Erjedés- és üdítőital-ipari termékgyártó	75,0	0,0	0,0	0,0
Erjedés- és üdítőitalipari szaktechnikus	40,0	0,0	0,0	0,0
Faiskolai kertész	35,7	0,0	0,0	0,0
Falusi vendéglátó	49,1	1,9	100,0	10,0
Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus	19,8	2,5	76,3	1,1
Gazda	21,1	5,8	99,4	10,5
Gyógy- és fűszernövénytermesztő	30,0	0,0	0,0	0,0
Hulladékgazdálkodó szaktechnikus	58,6	3,4	100,0	0,0
Hulladékgyűjtő és -szállító	19,4	2,8	100,0	0,0

Szakmák	Lányok aránya (%)	Évfolyamismétlők aránya (%)	Sikeres vizsgázók aránya (%)	Hátrányos helyzetű sikeres vizsgázók aránya (%)
Hús- és baromfiipari szaktechnikus	0,0	0,0	0,0	0,0
Húsipari termékgyártó	4,2	6,9	86,2	9,4
Kertész	44,9	12,0	96,7	5,8
Kerti munkás	29,7	6,8	97,8	13,1
Kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó	70,6	9,3	100,0	33,3
Környezetvédelmi technikus	46,5	0,9	75,4	0,8
Környezetvédelmi-mérés szaktechnikus	58,3	0,0	81,3	0,0
Lovász	80,7	3,9	93,3	2,2
Mézeskalács-készítő	100,0	6,3	100,0	0,0
Mezőgazdasági gazdaasszony, falusi vendéglátó	71,7	1,7	91,1	5,6
Mezőgazdasági gépész	1,1	8,0	91,8	3,7
Mezőgazdasági gépésztechnikus	3,7	1,2	80,3	1,6
Mezőgazdasági gépjavító	0,0	0,0	100,0	2,1
Mezőgazdasági munkás	14,0	10,0	100,0	0,0
Mezőgazdasági technikus	35,3	1,3	84,7	3,0
Motorfűrész-kezelő	0,0	0,0	0,0	0,0
Növényvédelmi szaktechnikus	25,0	0,0	100,0	0,0
Parképítő és fenntartó technikus	37,1	0,7	85,0	1,0
Parkgondozó	31,5	4,2	100,0	11,1
Patkolókovács	0,0	0,0	100,0	0,0
Pék	44,2	10,2	92,8	4,9
Pék-cukrász	69,6	6,8	0,0	0,0
Sütő- és cukrászipari szaktechnikus	80,0	0,0	100,0	0,0
Sütőipari és gyorspékségi munkás	42,4	0,6	100,0	13,3
Szőlész-borász	42,3	2,7	86,0	0,0
Tartósítóipari szakmunkás	48,3	0,0	0,0	0,0
Tejipari szakmunkás	87,5	12,5	0,0	0,0
Vadgazdálkodási technikus	7,0	0,0	95,4	0,0

Szakmák	Lányok aránya (%)	Évfolyamismétlők aránya (%)	Sikeres vizsgázók aránya (%)	Hátrányos helyzetű sikeres vizsgázók aránya (%)
Vidékfejlesztési szaktechnikus	12,5	0,0	100,0	0,0
Virágdekoratőr	100,0	5,9	100,0	0,0
Virágkötő	83,1	0,8	96,4	3,6
Virágkötő és virágkereskedő	94,0	4,4	83,8	0,7
Összes	35,8	5,9	88,7	3,9

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

4. melléklet: **A tanulók létszáma az AM fenntartású agrárszakképző intézmények feladatellátási helyein iskolatípus szerint, 2018**

Iskola (Feladatellátási hely) neve	Szak- gimnáziumi	Szak- iskolai	Szakközép- iskolai	Összes
	tanuló létszám			
AM DASzK, Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	25		189	214
AM DASzK, Sellyei Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	16		95	111
AM DASzK, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	27		92	119
AM DASzK, Vépi Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	60		193	253
AM DASzK, Apponyi Sándor Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	16		140	156
AM DASzK, Teleki Zsigmond Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma			68	68
AM DASzK, Csapó Dániel Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola És Kollégium	71		99	170
AM KASZK - Táncsics Mihály Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma			166	166
AM KASZK-Dr. Szepesi László Mezőgazdasági, Erdészeti Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	39		26	65
AM KASZK-Varga Márton Kertészeti és Földmérési Szakgimnáziuma és Kollégiuma	56			56
AM ASZK, Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola És Kollégium, Jánoshalma	29		245	274
AM KASZK - Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola És Kollégium			141	141
Bárczay János Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	20		60	80
Baross László Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	17		190	207
Bársony István Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	45		104	149
Batthyány Lajos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	16		225	241
Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	18		150	168
Bereczki Máté Élelmiszeripari és Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Sportiskola	24		92	116
Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	150		169	319
Csukás Zoltán Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	23		116	139
Damjanich János Gimnázium és Mezőgazdasági Szakképző Iskola	11			11
Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola			279	279
Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	4		155	159
Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Eötvös József Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	17		141	158
Fáy András Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium			108	108
FM ASzK - Bartha János Kertészeti Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája	14		123	137
FM ASzK - Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	146		27	173
FM ASzK - Pétervásárai Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	12		128	140
Fodor József Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	21		72	93
Galamb József Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	37		136	173
Gregus Máté Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	51		33	84
Herman Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	46		78	124
Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	17		185	202

Iskola (Feladatellátási hely) neve	Szak- gimnáziumi	Szak- iskolai	Szakközép- iskolai	Összes
	tanuló létszám			
Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium			234	234
Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium			116	116
Kinizsi Pál Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	21		197	218
Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	50		219	269
Kiss Ferenc Erdészeti Szakgimnázium	31			31
Kocsis Pál Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Szakgimnázium és Szakközépiskola	47		116	163
Lippai János Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	86		128	214
Lippai János Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola Tiszaberceli Mezőgazdasági Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája			30	30
Lipthay Béla Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium			169	169
Magyar Gyula Kertészeti Szakgimnázium és Szakközépiskola	16	26	243	285
Pálóczy Horváth István Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola És Kollégium			174	174
Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	44			44
Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola Telephelye			174	174
Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakközépiskola és Kollégium			154	154
Roth Gyula Erdészeti, Faipari, Kertészeti, Környezetvédelmi Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	127			127
Roth Gyula Erdészeti, Faipari, Kertészeti, Környezetvédelmi Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Soproni Telephelye /Lippai János Kertészeti Szakképző Iskola és Kollégium/			16	16
Serényi Béla Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	15		54	69
Soós István Borászati és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	50		31	81
Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	44		324	368
Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Brózik Dezső Tagintézménye			115	115
Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	46		122	168
Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	48		118	166
Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola			191	191
Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium	27			27
Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	53			53
Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Kismezei utcai Sütő, Cukrász és Gépész Tanüzeme			104	104
Tokaji Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	12		128	140
Toldi Miklós Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	48		166	214
Török János Mezőgazdasági és Egészségügyi Szakgimnázium és Szakközépiskola	27		133	160
Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium			196	196
Veres Péter Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	18		231	249
Westsik Vilmos Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	26		176	202

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2018)

5. melléklet: **A tanulók kérdőív**

KÉRDŐÍV
az agrárszakképzésben résztvevő 9. évfolyamos tanulók részére

Kedves Tanuló!

Az alábbi kérdőívben a pályaválasztással, iskolaválasztással kapcsolatos kérdéseket találsz. A célunk az, hogy a kérdőív segítségével minél jobban megismerjük az agrárszakképzésben tanulók iskolai tapasztalatait, igényeit, jövőbeni terveit annak érdekében, hogy javuljanak a képzési feltételek és az elhelyezkedési lehetőségek. A kérdőív kitöltése név nélkül történik. Arra kérünk, hogy a kérdésekre megfontolt, őszinte válaszokat adj! Segítő együttműködésedet ezúton is köszönjük!

I. Pályaválasztás körülményei

1. Mi volt neked fontos, amikor középiskolát választottál? Több választ is megjelölhetsz!

- Érdekeljen, amit tanulok
- Olyat tanuljak, amiben jó vagyok
- Az otthonom közelében tanuljak
- Barátaim, osztálytársaim iskolaválasztása
- Szüleim, hozzátartozóim tanácsa
- Szüleim, hozzátartozóim példája
- Jó munkát kapjak, ha befejezem az iskolát
- Egyéb, és pedig:

2. Ki segített neked a legtöbbet a középiskola kiválasztásában? Több választ is megjelölhetsz!

- Általános iskolai osztályfőnököm, tanárom
- Pályaválasztási tanácsadó
- Családtagjaim
- Barátaim, osztálytársaim
- Nálam idősebb diákok
- Ismerős, aki az általam választott szakmában dolgozik
- Egyéb, és pedig:

3. Hol kaptad a leghasznosabb segítséget a középiskola kiválasztásához? Több választ is megjelölhetsz!

- Pályaválasztási kiállításokon
- Iskolai nyílt napokon
- Szórolapokból, hirdetésekben
- Pályaválasztást segítő internetes oldalakon
- Szakképző iskolák honlapján
- Kiállításokon, vásárokon (pl. OMÉK, FarmerExpo)
- Egyéb, és pedig:

4. A középiskolai jelentkezésnél hányadik helyen jelölted meg a jelenlegi iskoládat? Csak egy választ jelölj meg!

- Első helyen
- Második helyen
- Harmadik helyen vagy azt követően
- Nem ide jelentkeztem
- Egyéb, és pedig:

5. Miért éppen ebben az iskolában kezdted meg a középfokú tanulmányaidat? Csak egy választ jelölj meg!

- Ezt választottam, ez érdekelt
- Másat szerettem volna, de ide vettek fel
- Nem volt határozott elképzelésem, így alakult
- Nem volt választási lehetőségeim
- Nem emlékszem/Nem tudom
- Egyéb, és pedig:

II. Iskolai tapasztalatok

6. Milyenek az eddigi tapasztalataid a jelenlegi iskoládról? Csak egy választ jelölj meg!

- Nagyon jól érzem itt magamat
- Jobban érzem itt magam, mint vártam
- Kicsit csalódott vagyok, nem egészen erre számítottam
- Nagyon csalódott vagyok, egyáltalán nem erre számítottam
- Nem tudom megítélni / Nem szeretnék válaszolni
- Egyéb, és pedig:

Kérünk, válaszolj az alábbi kérdésekre is! Minden kérdésnél csak egy választ jelölj meg!

7. Van az iskolában tanulmányi ösztöndíj?

Van Nincs Nem tudom

8. Van az iskolában tanuló szerződésesjuttatás?

Van Nincs Nem tudom

9. Van az iskolában korrepetálás, felzárkóztatás?

Van Nincs Nem tudom

10. Van az iskolában tehetséggondozás?

Van Nincs Nem tudom

11. A felsoroltak közül mi van az iskoládban? Több választ is megjelölhetsz!

- Új iskolaépület, tantermek
- Új taneszközök
- Új informatikai eszközök
- Modern, jól felszerelt tanüzem/tangazdaság
- Jó kollégiumi ellátás
- Jó tanárok
- Közvetlen, családias légkör
- Jó gyakorlat szerzési lehetőség
- Szakma iránt érdeklődő osztálytársak, tanulók
- Egyéb dolog, amit fontosnak gondolsz még az iskoládról:

12. Kérünk, jelöld meg, azokat az állításokat, melyekkel egyetértesz! Csak egy választ jelöld meg!

- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor változatos feladataim lesznek
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor képességeimet/tehetségemet hasznosíthatom
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor a magam ura lehetek
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor új gépekkel dolgozhatok
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor a legújabb informatikai eszközöket használhatom
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor mindig új dolgokat tanulhatok
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor biztosan lesz munkahelyem
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor elégedett leszek a fizetésemmel

13. Szerinted mit fogsz csinálni, miután befejezted az iskolát? Csak egy választ jelöld meg!

- Munkát fogok vállalni a szakmában
- Munkát fogok vállalni, de nem a szakmában
- Tovább szeretnék tanulni a szakmában
- Tovább szeretnék tanulni, de nem a jelenlegi szakmában
- Külföldre költözöm
- Még nem tudom, mihez kezdek az iskola befejezése után
- Más terveim vannak:

III. Digitális eszközhasználat

Kérünk, válaszolj az alábbi kérdésekre is! Minden kérdésre csak egy választ jelöld meg!

14. Mennyire jellemző, hogy a jelenlegi iskoládban a tanórákon a tanár Power Point-os bemutatót tart?

Gyakran előfordul Néha előfordul Soha nem fordul elő Nem tudom mi az

15. Mennyire jellemző, hogy a jelenlegi iskoládban a tanórákon a tanulók is használnak Power Point-os bemutatókat?

Gyakran előfordul Néha előfordul Soha nem fordul elő Nem tudom mi az

16. Mennyire jellemző, hogy a dolgozatokat számítógépen íjátok?

Gyakran előfordul	Néha előfordul	Soha nem fordul elő	Nem tudom mi az
-------------------	----------------	---------------------	-----------------

17. Mennyire jellemző, hogy digitális tananyagot használtok tanórán (pl. Youtube video)?

Gyakran előfordul	Néha előfordul	Soha nem fordul elő	Nem tudom mi az
-------------------	----------------	---------------------	-----------------

18. Mennyire jellemző, hogy az interneten elérhető oktatóprogramokat használtok tanórán?

Gyakran előfordul	Néha előfordul	Soha nem fordul elő	Nem tudom mi az
-------------------	----------------	---------------------	-----------------

19. Mennyire jellemző, hogy okos (digitális) táblát használtok tanórán?

Gyakran előfordul	Néha előfordul	Soha nem fordul elő	Nem tudom mi az
-------------------	----------------	---------------------	-----------------

20. Mennyire jellemző, hogy okostelefonnal vagy tablettel tanultok tanórán?

Gyakran előfordul	Néha előfordul	Soha nem fordul elő	Nem tudom mi az
-------------------	----------------	---------------------	-----------------

21. Sorold fel azokat a tantárgyakat, ahol használtok informatikai eszközöket, beleértve a szakmai gyakorlatot is!

22. Hallottál-e már a következő fogalmakról

Válaszok	Igen és tudom mit jelent	Igen, de nem tudom mit jelent	Még nem hallottam róla
Mesterséges intelligencia	☐	☐	☐
Felhő alapú IKT rendszer	☐	☐	☐
Big Data (adat dömping) analitika	☐	☐	☐
Precíziós gazdálkodás	☐	☐	☐
E-mezőgazdaság	☐	☐	☐
Távérzékelés és térinformatika	☐	☐	☐
Talajinformációs rendszer	☐	☐	☐
Hozamtérkép	☐	☐	☐
Erőgép vezérlő rendszer	☐	☐	☐
Helyspecifikus tápanyag gazdálkodás	☐	☐	☐
Időjárás állomás	☐	☐	☐

IV. Általános adatok

23. Milyen tanulónak tartod magad? Csak egy választ jelölj meg!

- Kitűnő tanulónak
- Jó tanulónak
- Közepes tanulónak
- Gyenge tanulónak
- Nem tudom megítélni / Nem szeretnék válaszolni

24. Kérünk, jelöld meg azokat a dolgokat, amelyek otthonodban megtalálhatók! Több választ is megjelölhetsz!

☐	Számítógép internet kapcsolat nélkül
☐	Számítógép internet kapcsolattal
☐	Saját számítógéped (amit csak te használsz) internet kapcsolat nélkül
☐	Saját számítógéped (amit csak te használsz) internet kapcsolattal
☐	Saját okostelefonod internet kapcsolat nélkül
☐	Saját okos telefon internet kapcsolattal
☐	Saját szobád
☐	Saját íróasztalod
☐	Saját könyveid (nem tankönyvek)

25. Válaszd ki melyik iskolában tanulsz! [Legördülő menüből]

26. Mi a szakmád, amit tanulsz? [Legördülő menü]

27. Van-e szüleidnek vagy nevelőszüleidnek agrár képzettsége (mezőgazdasági, élelmiszeripari vagy erdészeti)?

- Igen, van
- Nincs
- Nem tudom

28. Kérünk válaszolj igennel, ha szüleid vagy nevelőszüleid a mezőgazdaságban, élelmiszeriparban vagy erdészetben dolgoznak!

- Igen
- Nem
- Nem tudom

29. Gazdálkodtok otthon (pl. foglalkoztok-e növénytermesztéssel vagy állattenyésztéssel)?

- Igen
- Nem
- Nem tudom

30. Egyéb, fontosnak tartott észrevétel a jelenlegi tanulmányaid kapcsán, ami a kérdőív kitöltése közben eszedbe jutott és szívesen megosztanád velünk.

***Sokat segítettél, nagyon köszönjük, hogy kitöltötted a kérdőívet!
Ha bármilyen kérdésed van a kutatással kapcsolatban, itt érsz el bennünket:
Rácz Katalin, Agrárgazdasági Kutató Intézet
racz.katalin@aki.gov.hu***